

فصول في العقيدة
(الرسالة الشامية)

በዐቂዳ ዙሪያ
የተጻፉ ክፍሎች

ዝግጅት:

ዐብዱል ዐዚዝ ቢን መርዙቅ አፕ-ጠሪፊ

ትርጉም:

ዐብታዝ ጋሊ አባበር አባጉማ

ዐብታዝ ሐቢብ አሕመድ

አርማች

ቬክ ጀማል ቬክ ሙሐመድ አህመድ

Amharic
አማርኛ
amharic

فصول في العقيدة

(الرسالة الشامية)

المؤلف

عبد العزيز بن مرزوق الطريفي

ترجمة

الداعية غالي أبابورأباغوما

والداعية حبيب أحمد

المراجعة

الداعية جمال محمد أحمد

Amharic
አማርኛ
أمهري

٢٠٠٢ جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالربوة، ١٤٤٢هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

مركز أصول

فصول في العقيدة (الرسالة الشامية) - اللغة الأمهرية. / مركز أصول - ط١. - الرياض، ١٤٤٢هـ

٦٤ ص، ١٤ سم x ٢١ سم

ردمك : ٩٧٨-٦٠٣-٨٣٢٣-٣٢-٨

١- العقيدة الاسلامية أ. العنوان

١٤٤٢/٣٦٩٩

ديوي ٢٤٠

رقم الايداع: ١٤٤٢/٣٦٩٩

ردمك : ٩٧٨-٦٠٣-٨٣٢٣-٣٢-٨

This book is the property of the Osoul Center. Permission is granted for it to be stored, transmitted, and published in any print, electronic, or other format - as long as the Osoul Center is clearly mentioned on all editions, no changes are made without the express permission of the Osoul Center, and a high level of quality is maintained.

+966 11 445 4900

+966 11 497 0126

P.O.BOX 29465 Riyadh 11457

osoul@rabwah.sa

www.osoulcenter.com

በአሊህ ስም እጅግ በጣም
ርህሩህ እጅግ በጣም አዛኝ
በሆነው

1	መግቢያ	9
2	ክፍል አንድ	13
3	ክፍል ሁለት	17
4	ክፍል ሦስት	19
5	ክፍል አራት	23
6	ክፍል ስድስት	27
7	ክፍል ሰባት	31
8	ክፍል ስምንት	35
9	ክፍል ዘጠኝ	39
10	ክፍል አስር	43
11	ክፍል አስራ አንድ	47
12	ክፍል አስራ ሁለት	49
13	ክፍል አስራ ሦስት	51
14	ክፍል አስራ አራት	53
15	ክፍል አስራ አምስት	57
16	ክፍል አስራ ስድስት	59

መግቢያ

إن الحمد لله نحمده، ونستعينه، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا وسيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له

ምስጋና ሁሉ ለአላህ ይገባው። እናመሰግንዋለን፤ እርዳታም ከሱ እንጠይቃለን። ከነፍሳችን ከፋትና ከስራዎቻችን ጥፋት በአላህ እንጠበቃለን። አላህ የመራውን ሰው የሚያጠመው ነገር የለም፤ አላህ ያጠመመውን ደግሞ የሚመራው የለም። ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ እንደ ሌላ፤ እሱ ብቸኛ ነው አምሳያ የለውም። ሙሐመድም (ሰዐወ) የአላህ ባርያና መልእክተኛው መሆናቸውን እመሰክራለሁ።

ውዳሰው ተቆጥሮ ለማይዘለቀው አላህ ምስጋና ይገባው። ቱሩፋት ሁሉ መጀመርያውም መጨረሻውም የሱ ነው። ከአላህ ውጪ በሐቅ የምመለከ አምላክ እንደሌለ እመሰክራለው። አቻ እና አምሳያ የለውም። ሙሐመድም (ሰ.ዐ.ወ) የአላህ ባሪያ እና መልእክተኛው መሆናቸውን እመሰክራለሁ።

በመቀጠል ይህቺ አጠር ያለች የዐቂዳ ማብራሪያ መጽሐፍ ስትሆን በተናጠል ለሻም ሰዎች ያዘጋጀዋት ነች። እነርሱም ከርስትያኖች እና የተለያዩ የውስጥ ድርጅቶች ለአንድ ክፍለ ዘመን ያህል ከተቆጣጠሩዋት ቡኃላ ሀገራቸውን እና ምድራቸውን ዳግም ይወርሳሉ። ይህንንም ተከትሎ በእስላም መሠረታዊ ነገሮችና ቅርንጫፎች ላይ በርካታ ተጽእኖዎች ደርሰዋል።

ይህንንም ተከትሎ በርካታ የሀገሪቷ ነዋሪዎች እና የውጭ ሀገር ዜጎች አንድ ባሪያ ነገ የአላህን ሐቅ አስመልክቶ የምጠየቅበትን መልስ እንደያዘጋጅላቸው ጠይቀውኝ ነበር። የአላህ ሐቅ ያልነውም ያ አላህ ለኑሕ እና ከእርሱ ቡኃላ ላሉ ነቢያት (ሰ.ዐ.ወ) እንድትገቡት ያዘዘው እና የእስላም መልዕክት መደምደሚያ ሆኖ በማይጽፉት እና በማያነቡት ነቢያትን ሙሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) ላይ የመጣው ነው። አላህ (ሱው) እንዲህ ይላል፡-

﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ﴾ [الشورى: 13]

ለናንተ ከሃይማኖት ያንን በርሱ ኑሕን ያዘዘበትን ደነገገላችሁ፤ ያንንም ወዳንተ ያወረድነውን ያንንም በርሱ ኢብራሂምን ሙሳንና ዒሳንንም ያዘዘነበትን ሃይማኖትን በትክክል አቋቁሙ በርሱም አትለያዩ ማለትን (ደነገግን)። (ሐል-ፕራ: 13)

ነፍስ ደስ የሚያስኛትን ነገር መከተል በበዛ ቁጥር ስሜቶችንም መከተል እየበዛ መጣ። ስሜቶችን መከተል ስበዛም የአመለካከት ልዩነቶችም እየበዙ መጡ። የአመለካከት ልዩነቶችም ስበዙ የተለያዩ ቡድኖች እየተፈጠሩ መጡ። ዐረቢኛ ቋንቋ በዐረቦች እና ከዐረብ ውጪ ያሉ ሰዎች ዘንድ እየተዳከመ ስመጣ የአላህን ስሞች እና ባህሪያቶችን አስመልክቶ አጣጣ መተርጎም እና ሌሎች በሰው ላይ በምመሳሰሉ አሻሚ በሆኑ ነገሮች መብቃቃት ቀላል እየሆነ መጣ። ከቁርኣን አንቀጽና ከሐዲስም መረጃ የመሳሰሉ ነገሮችን ማቅረብ ቀላል ሆነ።

የመጀመሪያዎቹ ቡድኖች በመጀመሪያው ክፍለ ዘመን የተገኙ ስለሆነ ከእነርሱ ቡኃላ ለመጡት ደግሞ ጉዳዩ ቀላል ሆነላቸው። ምክንያቱም አሻሚ የሆኑ ነገሮችን እና ስሜቶችን መከተል እስካለ ድረስ ጉዳዩ ከእነርሱ ቡኃላ ለምመጡ ሰዎች ይበልጥ ቀላል እና ገር ይሆናል። ምክንያቱም ሹብሃ በራሱ መጀመርያ ስሜት ነው። ከዚያም አሻሚ ነገር (ሹብሃ) ትሆናለች። ከዚያም ሰዎች የሚከተሏት መንገድ ትሆናለች። ከዚያም ሰዎች መጀመሪያ ምን እንደሆነች ሳያውቁ መጨረሻ ላይ ባገኟት ሁኔታ ላይ ይከተሏታል።

አላህ (ሰው) እንዲህ ይላል፡-

﴿أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ ۖ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ﴾ [البقرة: ٨٧]

ነፍሶቻችሁ በማትወደው ነገር መልክተኛ በመጣላችሁ ቁጥር (ከመከተል) ትኮራላችሁን ከፊሉን አስተባበላችሁ፤ ከፊሉንም ትገድላላችሁ። (አል-በቃራ፡ 87)

መጀመርያ ስሜትን ነገረን። ከዚያም ወደ ኩራት ከዚያም ወደ ማስተባበል በመጨረሻም ወደ ጠላትነት ይለወጣል። የተለያዩ ሀይማኖቶችና የተሳሳቱ ሃሳቦች በሁሉም ህዝብ ውስጥ በዚህ ሁኔታ ይከሰታል።

አላህ ሐቅ እና መመርያን በመልዕክተኛው (ሰዐወ) ላይ አወርዷል፤ እንግዲያውስ ንፁሕን የፈለገ ሰው የሰዎች አዕምሮ ሳያደፈርሰው ከመጀመሪያው ምንጩ ይውሰድ። መለኮታዊ ራእይ እንደ ውሃ ሲሆን አዕምሮ ደግሞ እንደ ዕቃ ነው። አላህ ራእይን አውርዶ በመልክተኛው ልብ ላይ አስቀመጠ፤ ከዚያም ነቢዩ ደግሞ በሰሐቦች ልብ ውስጥ አስቀመጡ፤ ሰሐቦች ደግሞ በታቢዲዮች ልብ ውስጥ አስቀመጡ። ከአንድ እቃ ወደ ሌላ እየተገለበጠ ሲሄድ መደፍረስም እየጨመረ ይመጣል። ስለዚህ ይበልጥ ትክክል እና ንጹህ የሆነው ዕቃ የመጀመሪያው ሲሆን እርሱም የነቢዩ (ሰዐወ) ቀልብ ነው፤ ቀጥሎም የሰሐቦች ነው።

ሙስሊም ሰሐብ በሆነ ኪታባቸው ከአቡ ሙሳ (ረ.ዐ) በዘገቡት እንዲህ ይላል፡ የአላህ መልዕክተኛ (ሰዐወ) እንዲህ አለ፡

«እኔ ለሠሐቦቼ ደህንነት ነኝ፤ በሄድኩ ጊዜ ሰሐቦቼ ላይ (ከፈተና) የተቀጠሩት ነገር ይመጣባቸዋል፤ ሰሐቦቼ ለህዝቦቹ ደህንነት ናቸው፤ ሰሐቦቼ ስሄዱ (ከፈተና) ለህዝቦቹ የተቀጠሩት ነገር ይመጣባቸዋል፡፡»¹

እምነት (ዲን) ከመለኮታዊ ራዕይ እንጂ አይወሰድም፡፡ ይህንንም ስል ቁርአንና ሱናን ለማለት ነው፡፡ አላህ እንዲህ ይላል፡-

﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ﴾ [الجمعة: ٢]

እርሱ ያ በመሃይሞቹ ውስጥ አንቀጾቹን (ቁርአንን). በነርሱ ላይ የሚያነብላቸው (ከማጋራት) የሚያጠራቸውም መጽሐፍንና ጥበብን የሚያስተምራቸውም የኾነን መልክተኛ (ሙሐመድን) ከነሱው ውስጥ የላከ ነው፡፡ (አል ጁመ: 2)

በሀይማኖት ውስጥ ከሁለቱ ዉጪ እውቀትን መፈለግ ጅህሊና ነው፡፡

ከሁሉም በላይ ትክክለኛው የወሕይ ግንዛቤ የሰሐቦች ግንዛቤ ነው፡፡ ስለዚህ እኛ ወሕይ ያመላከተንን፤ ሰሐቦች የተገበሩትንና በላጭ ትውሊድ የተስማሙበትን ነገር እንናገራለን፡፡

1 መስሊም በሐዲስ ቁጥር 2531 ዘግቦታል፡፡

ክፍል አንድ

ኢስላም ብቸኛው የአላህ ሀይማኖት ነው። አላህ ከባሮቹ ጅንም ሆኑ ሰዎች ከሱ ሌላ አይቀበላቸውም። አላህ እንዲህ ይላል።

ከኢስላም ሌላ ሃይማኖትን የሚፈልግ ሰው ፈጽሞ ከርሱ ተቀባይ የለውም። እርሱም በመጨረሻይቱ ዓለም ከከሳሪዎቹ ነው። (አሊ ዒምራን፡ 85)

ኢስላም የሁሉም ነቢያቶች ሀይማኖት ነው። አላህ እንዲህ አለ፡

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: ٢٥]

ከአንተ በፊትም እነሆ ከእኔ ሌላ አምላክ የለምና ተገዙኝ በማለት ወደርሱ የምናወርድለት ቢኾን እንጅ ከመልክተኛ አንድንም አልላክንም።

አሁንም አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآدَمَ وَنُوحًا وَدَاوُدَ زُكْرًا﴾ [النساء: ١٦٣ - ١٦٥]

አላህ ለነቢያትን ስለ ኑሐ፣ እብራሂም፣ እስሐቅ፣ ያዕቂብ፣ ዳወድ፣ ሱሊይማን፣ አዩብ፣ ዩሱፍ፣ ሙሣ፣ ሃሩን፣ ዘከሪያ፣ ያሕያ፣ ዒሣ፣ እልያስ፣ እስማዒል፣ የሰዐ፣ ዩኑስ እና ሉጥን ካወሳላቸው ቡኃላ እንዲህ አለ፡-

﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَىٰ اللَّهُ فِيمُهَدْيُهُمْ أَفَرَّةٌ﴾ [الأنعام: ٩٠]

«እነዚህ አላህ የመራቸው (ነቢያቶች) ናቸው። መመርያቸውን ተከተለ።» (አል-አንአም፡ 90)

የነቢያቶች ዲን መሠረታዊ ጉዳዮች ላይ ይስማማል፤ በሁሉም ሳይሆን በአንዳንድ ቅርንጫፎች ላይ ግን ይለያያል፤ ስለዚህ ቅርንጫፎች ልለያዩ ይችላሉ፤ መሠረታዊ ነገሮች ላይ ግን አይለያዩም። አላህ (ሱወ) ለእስራኢል ልጆች ሙሣን እና ዒሣን መልክተኛ አድርጎ ልኮላቸዋል። እናም ዒሣ ላይ በወረደው እንጂል ሙሣ ላይ ከወረደው ተውራት የተወሰነውን ሽሯል።

ሙሣ እና ዒሣ ለአንድ ህዝብ የተላኩ መልዕክተኞች ከመሆናቸውም ጋር አንዳንድ የዲን ቅርንጫፎቻቸው ልዩነት ካላቸው ታዲያ የተለያዩ ነቢያት የተላኩላቸው ሌሎች ህዝቦች ቅርንጫፎቻቸው ላይ እንዴት ልዩነት አይኖራቸውም?

ከዚያም ሸሪዓ ሆኖ ማዛባቶች እና ከሸሪዓው አመለካከት ወጣ ያሉ ጽንሰ አሳቦች የተቀላቀሉበት ቢሆን እንጂ መዝለቅ አልቻለም፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُؤْنَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكِبْرُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ [آل عمران: ٧٨]

ከእነሱም እርሱ ከመጽሐፉ ያይደለ ሲኾን ከመጽሐፉ መኾኑን እንድታስቡ በመጽሐፉ ምላሶቻቸውን የሚያጣምሙ ክፍሎች አሉ፡፡ እርሱ ከአላህ ዘንድ ያልኾነ ሲኾን «እርሱ ከአላህ ዘንድ ነውም» ይላሉ፡፡ እነርሱ የሚያውቁ ሲኾኑም በአላህ ላይ ውሸትን ይናገራሉ፡፡

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡- ንግግሮችን ከስፍራው ያጠምማሉ፡፡ (አፖ- 34አ: 46)

እናም አብዛኛውን ሰው እና ሐቅን እንዳይገናኙ በመካከላቸው ጋርዷል፡፡ ይህም የምስተካከለው በአዲስ ነብይ ስለሆኑ አላህ ትክክለኛ እና ሐቅ የሆነውን ሀይማኖቱን በሙሐመድ ነብይነት ደገመው፡፡ እስልምናም ሆነ ትክክለኛ እምነት የለም የእርሱ (የሙሐመድ) እምነት ቢሆን እንጂ፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران: ٨٥]

3|85| ከኢስላም ሌላ ሃይማኖትን የሚፈልግ ሰው ፈጽሞ ከርሱ ተቀባይ የለውም፡፡ እርሱም በመጨረሻይቱ ዓለም ከከሳሪዎቹ ነው፡፡

መልዕክታቸውንም ለሁሉም ህዝብ የሰው ልጅ እና ጋኔንን ጨምሮ እንዲሁም ዐረቡንና ከዐረብ ውጪ ያሉትንም ሁሉ ያቀፈ አደረገ፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ [سبأ: ٢٨]

«ለሰው ልጆች በአጠቃላይ አብሳሪ እና አስጠንቃቂ አድርገን እንጂ አልላክንም፤...» (አሰ-ሰበአ: 28)

መስሊም ከአቢ ሁረይራ የአላህ መልዕክተኛ (ሰዐወ) እንዲህ ማለታቸውን አስተላልፈዋል፡- «የሙሐመድ ነፍስ በእጁ ባለችው ይሁንብኝ! ከዚህ ህዝብ አይሁድም ይሁን ክርስትያን ስለ እኔ ከሰማ ቡኃላ እኔ የተላኩበትን ነገር ሳያምን ቢሞት ከእሳት ሰዎች ቢሆን እንጂ አይቀርም» ብለዋል፡፡

አላህ (ሱወ) ቁርአንን ከመለወጥ እና ከመበረዝ ጠብቋል፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: ٩]

«እኛ ቁርአንን እኛው አወረድነው፡፡ እኛም ለእርሱ ጠባቂዎቹ ነን» (አል ሐጃር: 9)

ከፍል ሁለት

እስላምን መተርጎም እና የአላህን ፍላጎትን መግለጽ ማንም አይችልም፤ አላህ በራሱ መጽሐፍ ውስጥ እና በላከው ነቢይ ፈለግ (ሱና) ውስጥ ካልገለጸው በቀር፡፡ ከሰዎች መካከል ከነብዩ በላይ የተከበረ የለም፡፡ ይህም ከመሆኑ ጋር የጌታቸውን መልዕክት ከማድረስ ውጪ ሌላ ሚና የላቸውም፡፡ አላህ እንዲህ ይላል፡-

﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ﴾ [المائدة: 67]

«አንተ መልዕክተኛው ሆይ! ከጌታህ ወደ አንተ የተወረደውን አድርስ፤...»
(አልማአዳህ: 67)

መልዕክተኛው (ሰዐወ) መልዕክቱን ከማድረስ በተጨማሪ ለሰዎች ግልጽ የማድረግ አላፈነትም አለባቸው፡፡ አላህ እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَا عَلَى الرُّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ [النور: 54]

«መልዕክተኛው ላይ ግልጽ የሆነ ማድረስ እንጂ ሌላ (ግዴታ) የለበትም፡፡» (አልኑር 54)
ግልጽ ማድረግ ከአላህም ይጠበቃል፡፡ አላህ እንዲህ ይላል፡-

﴿فَإِذَا قَرَأْتَهُ فَاقْرَأْهُ قَرْءًا مَهْمًا ۚ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ﴾ [القيامة: 18 - 19]

«በነበብነውም ጊዜ ንባቡን ተከተል፤ ከዚያም ማብራራቱ በእኛ ላይ ነው፡፡»
(አልቅያማህ 18-19)

ሱና ከአላህ ወደ ነብዩ የተላለፈ ራዕይ ነው፡፡ አላህ እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ [النجم: 3 - 4]

«(መጥመድ) ከሰዌት አይናገርም፤ እሱም የምተላለፍ ራዕይ እንጂ ሌላ አይደለም፡፡»
(አልኑጅም: 3:4)

ነብዩ አንድን ጥያቄ በተጠየቁ ጊዜ ያንን ጥያቄ አስመልክቶ ከጌታቸው ቀደም ብሎ መልስ ደርሷቸው ከሆነ ይመልሳሉ፡፡ ካልሆነ ግን ራዕይ እስከወርድላቸው ድረስ ይጠብቃሉ፡፡

ነብዩን ለመረዳት ይበልጥ ቅርብ የሆኑት ሰላቦቻቸው ናቸው፡፡ ቁርአንን እነርሱ

በተረዱት መልኩ መረዳት ማስረጃ ነው። አንድ ሰው ከአላህ ውጪ ዲኑን አስመልክቶ ህግ ማውጣት፣ ሐራም እና ሐላል ማድረግ ይችላል ያለ ሰው በእርግጥም የአላህን ውሳኔ አስመልክቶ ለአላህ ተጋሪን አድርጓል። ይህ ደግሞ ሽርክ እና ኩፍር መሆኑን ሁሉም የምስማሙበት ጉዳይ ነው።

አላህ (ሱወ) መጽሐፉን ስያወርድ ለንግግሩ እርሱ የምፈልገው ትርጉም ያለው ቢሆን እንጂ አላወረደም። የእርሱን ፍላጎት ደግሞ እርሱ ካልሆነ በቀር ወይም እርሱ የፈቀደለት አካል ካልሆነ በቀር መግለጽ አይችልም።

ቁርአንን በትኩረት የተመለከተ ሰው በሁለት መስፈርቶች ከቁርአን ትምህርት መውሰድ ይችላል። እነርሱም፡-

አንደኛው፡ ከዐረቢኛ ቋንቋና የንግግር ዘይቤ መውጣት የለበትም።

ሁለተኛው፡ በቁርአን ውስጥ ያለውን ትክክለኛ እና ግልጽ የሆነውን ትርጉም መቃረን የለበትም።

ማንኛውም ወደ አላህ የምናስጠጋው ነገር ሁሉ የአላህ አይደለም። አይሁዶች እና ክርስትያኖች የመጽሐፉን መልዕክት መረዳትን አስመልክቶ ድንበር በማለፍ፣ ቃላቶቹን በማጣመም እና በመሳሰሉት ድንበር በማለፍ ጠመዋል። እነርሱን አስመልክቶ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَإِنْ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُونُ السَّيِّئَتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُمْ مِنَ الْكِتَابِ يَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكِبْرُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ [آل عمران: ٧٨]

«ከእነርሱም እርሱ ከመጽሐፉ ያልሆነ ሲሆን ከመጽሐፉ መሆኑን እንድታስቡ በመጽሐፉ ምላሶቻቸውን የምያጣምሙ ክፍሎች አሉ፤ እርሱ ከአላህ ዘንድ ያልሆነ ሲሆን እርሱ ከአላህ ዘንድ ነውም ይላሉ፤ እነርሱ የሚያውቁም ሲሆኑ በአላህ ላይ ውሸትን ይናገራሉ። (ሐሊ ሐምራን 78) በሌላ ሳይሆን «ምላሶቻቸውን በመጽሐፉ ያጣምማሉ» አለ።

ደግሞም ከመጽሐፉ ጋር በጣም ስለምቀራረብ «ከመጽሐፉ መሆኑን እንድታስቡ» አለ። ይህ እንግዲህ ሰዎችን ለማጥመም ካላቸው ፍላጎት የተነሳ የሚያደርጉት ነገር ነው።

ክፍል ሦስት

የአላህ ሐቅ፡ የአላህ ሐቅ ማለት በሁሉም የዲባዳ ዓይነቶች እሱን በአምልኮ መነጠል ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَالْهَكَرُ إِلَهٌُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [البقرة: ١٦٣]

«አምላካችሁም አንድ አምላክ ነው፤ ከእርሱ ውጪ በሐቅ የምመለከ አምላክ የለም፤ እጅግ በጣም ፋሕፋሕ አዛኝ ነው።» (አለ በቀራህ 163)

በቀልብ፣ በምላስ እና በአካል በምሰሩ ሥራዎች ከእርሱ ጋር ምንንም ያለማጋራት ነው።

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ سَيِّئًا﴾ [النساء: ٣٦]

«አላህን አምልኩ በእርሱ ምንንም አታጋሩ» (አል ገላእ 36)

ትልቁ ሽርክ ለሰው ልጅ ከመልካም ሥራው ምንንም አያስተርፍለትም።

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَجْحَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [الزمر: ٦٥]

«በእርግጥም ወደ አንተ እና ካንተ በፊት ወደ ነበሩት (መልዕክተኞች) ብታጋራ ሥራህ ይጠፋል፤ ከከሳሪዎችም ትሆናለህ (የምል ራእይ) ተላልፏል።» (አልዙመር፡ 65)

ይህ የተባለው ለነቢዮችን መሐመድ (ሰዐወ) ከሆነ፡ ከእሳቸው ውጪ ያሉ ሰዎችስ ምን ይባሉ ይሆን?

አላህ በተውበት ቢሆን እንጂ ለባሪያው ሽርክን አይምርም። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [النساء: ٤٨]

«አላህ በእርሱ መጋራትን አይምርም፤ ከዚህ ውጪ ያለውን ግን ለፈለገው ሰው ይምራል።» (አል-ገላእ፡ 48)

በሙሐመድ ምዕራፍ ቁጥር 34 ላይም፡-

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ﴾ [محمد: ٣٤]

«እነዚያ የካዱት ከአላህ መንገድም (ሰዎችን) የመለሱ ከዚያም (ሳይቶብቱ) ከሃዲ ሆነው የሞቱ አላህ ፈጽሞ አይምራቸውም፡፡»

ከህደት ላይ እያለ የሞተ ሰው እርሱ የእሳት ነው፡፡ አላህ (ሱው) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ - فَهُوَ كَاوٍ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ [البقرة: ٢١٧]

«ከእናንተ ውስጥ ከሃይማኖቱ የሚመለስና እርሱም ከሃዲ ሆኖ የሚሞት ሰው እነዚያ (መልካም) ሥራቸው በቅርቡቱም በመጨረሻይቱም ሀገር ተበላሽቶ፡፡ እነዚያ የእሳት ጓዶች ናቸው፡፡ እነርሱ በእርሷ ውስጥ ዘውታሪዎች ናቸው፡፡» (አልበቀራህ፡ 217)

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ﴾ [البقرة: ١٦١]

«እነዚያ የካዱ እነርሱ ከሃዲ ሆነውም የሞቱ እነዚያ በእነርሱ ላይ የአላህ፣ የመላእኮች እና የሁሉም ሰዎች እርግማን አለባቸው፡፡» (አልበቀራህ፡ 161)

አንዳንድ ጊዜ በአላህ የካዴ ሰው በህይወት እያለ ለሰዎች ጠቃሚ ልሆን ይችላል፡፡ ይህ አላህ (ሱው) በተፈጥሮ ፀሐይን፣ ጨረቃን፣ ንፋስን፣ ዳመናን እና ሌሎች ለሰዎች ይበልጥ ጠቃሚ የሆኑ ነገሮችን እንዳገራው ሁሉ እሄንን ሰውዬም አግርቶት ነው፡፡ ከህደት በተፈጥሮ ባህሪ ከሃዲ በመሆን ሳይሆን በአላህ በመካድ የሚገኝ ነገር ነው፡፡ ቅጣትም የሚመጣው የተፈጥሮ ባህሪን በመካድ ሳይሆን የአላህን ሐቅ በመካድ ነው፡፡

ክፍል አራት

እምነት እና ክህደት፡ ሁለት የተለያዩ ስሞች እና ውሳኔዎች ሲሆኑ ከአላህ ውጪ ማንም ልወስናቸው የማይችላቸው ነገሮች ናቸው፡፡ ከአላህ በሆነ ግልጽ ማስረጃ ቢሆን እንጂ ማንም ከሃዲ ተደርጎ ልፈረጅ አይችልም፡፡ ሰዎች በምድር ላይ በሁለት ጎራ ቢቻ ይከፈላሉ፡፡ በሦስት መከፈል አይችሉም፡፡ እነሱም፡- ከሃዲ እና አማኝ ናቸው፡፡

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ [التغابن: ٢]

«እርሱ ያ የፈጠራችሁ ነው፡፡ ከእናንተም ከሃዲ አለ፡፡ ከእናንተም አማኝ አለ፡፡»
(አት-ተጋቡን፡ 2)

ሁለቱን አስመልክቶ ውሳኔ የምሰጠው አላህ (ሱወ) በቁርአን ውስጥ በገለጸው እና ነቢዩ (ሰወ) በሐዲሳቸው በገለጹት መልክ ብቻ ነው፡፡

ሙናፊቶችን በተመለከተ ደግሞ እነርሱ ከሁለቱ አንዱ ናቸው፡፡ ወይ ክህደቱን ደብቆ ማመኑን ብቻ ግልጽ ያደረገ ከሃዲ ነው፡፡ ልክ በአላህ፣ በቁርአን እና በመልዕክተኛው ማመኑን ግልጽ አድርጎ በውስጡ ግን እንዳስተባበለ ሰው፡፡ ይህ ደግሞ ትልቁ ንፋቅ ነው፡፡

ወይም ደግሞ ሙስሊሞች ሆነው ወንጀልን ደብቀው ዒባዳቸውን ግልጽ ያደረጉ ናቸው፡፡ ቃል ክዳን ጠባቂ መሆኑን ግልጽ አድርጎ በውስጡ ግን ቃል ክዳኑን ማፍረስ እንዳሰበ ሰው፣ በንግግሩ እውነተኛ የሚመስል እና ውስጡ ግን የዚህ ተቃራኒ የሆነ ሰው፡፡ እንዲህ ዓይነቱ ትንሹ ንፋቅ ይባላል፡፡ ሙናፊቅ ጋር፡ ላይ ላየን እንደ ሙስሊም እንኗደረዋለን፡፡

አንድ ሙስሊም በመሠረቱ ደሙም ሆነ ሐብቱ የተከበረ ነው፡፡ የካፊር ደግሞ ከሙስሊሞች ጋር የሚዋጋ ከሆኔ የተፈቀደ ነው፡፡ ይህ ማለት ደግሞ የሁሉም ካፊር ማለት አይደለም፡፡ አንድ ካፊር በቃል ክዳኑ እና ከሙስሊሞች በተሰጠው ከለላ ምክንያት ህይወቱ እና ሐብቱ አይነካም፡፡ አንድ አማኝ ደግሞ በወንጀሉ ምክንያት ለምሳሌ ሰውን ከገደለ ወይም ካገባ ቡኃላ ዝሙት ብሰራ ይገደላል፡፡

አላህ እና መልክተኛው ከሃዲ ካደረጉት ሰው በቀር ማንም ከሃዲ ተደርጎ ልፈረጅ አይችልም፡፡

ለምሳሌ፡ አላህን ወይም መልክተኛውን ካስተባበለ ወይም ካላገጠባቸው አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

«በአላህ፣ በአንቀጾቹ በመልክተኛው ታላግጡ ነበራችሁን? በላቸው። አታመካኙ ከእምነታችሁ ቡኃላ በእርግጥ ካዳችሁ። ከእናንተ አንዱን ጭፍራ ብንምር ሐጢአተኞች በመሆናቸው (ሌላኛዋን) አንዷን ጭፍራ እንቀጣለን።» (አት-ተውባ: 65: 66)

✽ አላህን እና መልዕክተኛውን መታዘዝ እንቢ ብሎ ከተቃወማቸው

✽ ከእስላም ህግጋቶች በግልጽ የምታወቁትን መቀበል እንቢ ካለ

✽ በአላህ ላይ ከዋሺ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

«ውሸትን የምቀጣጥፉት እነዚያ በአላህ አንቀጾች የማይምኑት ናቸው። እነዚያም ውሸታዎቹ እነርሱው ናቸው።» (አጉ-ካሕል: 105)

አሁንም እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ﴾ [العنكبوت: ٦٨]

«በአላህ ላይ ውሸትን ከቀጠፈ ወይም እውነትን በመጣለት ጊዜ ካስተባበለ ሰው በላይ በዳይ ማነው?» በገሃነም ውስጥ ለከሃዲዎች መኖሪያ የለምን?» (አልአንክቡት:68) እዚህ ጋ በደል በክህደት ተተረጎመ።

✽ አምልኮን ከአላህ ውጪ ላለ ነገር ያደረገ ከሆነ፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ رَبِّهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾ [المؤمنون: ١١٧]

«ለእርሱ ማስረጃ የሌለውን ከአላህ ጋር ሌላን አምላክ የተጣራ ሰው የእርሱ ሕሳብ ጌታው ዘንድ ነው። እነሆ ከሃዲዎች የምፈልጉትን ነገር አግኝተው ከምፈሩት ነገር ነፃ አይሆኑም።» (አልሙአሚኑን: 117)

ይህ ሰው ከአላህ ውጪ ያለን ነገር ብቻ ቢያመልክ ወይም ከአላህ ውጪ ያለን ነገር በእርሱ እና በአላህ መካከል ጣልቃ ብያስገባም ከህደት ነው።

✽ እና ውሳኔን መስጠት እንደዚሁም ሐላል እና ሐራም ማድረግን የመሳሰሉ ናቸው። ህግ ማውጣትን እና ዳኝነት መስጠትን አላህ አምልኮ ብሎ ጠርቷቸዋል። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿إِن الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ [يوسف: ٤٠]

«ፍርዱ የአላህ እንጂ የሌላ አይደለም፤ እርሱን እንጂ ሌላን እንዳታመልኩ አዟል፡፡» (ዮሴፍ፡ 40)

❁ ከአላህ ውጪ ላሌ ነገር የሩቅ ምስጥርን ካረጋገጠ፡ ለምሳሌ፡- ድግምት እና ኮከብ ቆጠራን የመሳሰሉትን አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

«ከአላህ ውጪ በሰማያት ውስጥ እና በምድር ያሉት የሩቅ ምስጥርን አያውቁም በላቸው፡፡» (አልኑጋል፡ 65)

❁ መፍጠርን እና ማስተናበርን መግደል እና ማዳንን የሞገተ ከሆነ፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَبَّهُ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾ [الرعد: 16]

«... ወይስ ለአላህ እንደርሱ አፈጣጠር የፈጠሩን ተጋሪዎች አደረጉለትና ፍጥረቱ በእነርሱ ላይ ተመሳሰለባቸውን? አላህ የሁሉ ነገር ፈጣሪ ነው፤ እርሱም አንዱ አሸናፊው ነው» በል፡፡ (አልረሳድ፡ 16)

❁ ከሙእሚኖች ውጪ ካፍሮችን ወዳጅ እና ረዳት አድርጎ የያዘ ሰውም ከዚህ ይመደባል፡፡

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ [المائدة: 51]

«...ከእናንተ ወዳጅ ያደረጋቸው ሰው እርሱ ከእነርሱ ነው፡፡» (አልማላዳ፡ 51)

❁ እስላምን ለማወቅ እድል ካገኘ ቡኃላ መማር ትቶ በራሱ ምርጫ ከእሱ የዞረ ሰው መሃይም እንኳ ቢሆን ካፍር ይባላል፤ ምክኒያቱም መሃይምነቱን ማስወገድ እየቻለ ያላስወገደ ሰው ነውና፡፡ ለዚህም ነው አላህ (ሱወ) ሙሽርኮችን አስመልክቶ እንዲህ በማለት የተናገረው፡-

«... በእውነቱ ለብዛኞቻቸው እውነቱን አያውቁም፤ ስለዚህ እነሱ እንቢተኞች ናቸው፡፡» (አል አንቢዶ፡ 24)

መሃይምነታቸው በራሳቸው ምርጫ መሆኑን አላህ ገለጸ፡፡

እንዲህም ይላል፡-

﴿مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ﴾ [الاحقاف: 3]

«(እነዚያ የካዱት ከተስጠነቀቁበት ነገር (ትተው) የምዞሩ ናቸው፡፡» (አልሐሳቃ፡ 3)

አንድ ሰው ሐቅን በሰማ ጊዜ እምቢ ቢሎ በመዞሩ ምክንያት የተወሰኑ ሐቆችን

ሳያውቅ ብቀር ይህ ያለማወቁ ምክንያት ልሆንለት አይችልም፤ ይህ አብዛኛው ህዝብ የተሳሳተበት ጉዳይ ነው። ምክንያቱም እነዚህ ሰዎች ከሐቅ የተወሰነውን ከሰሙ በኋላ በዝርዝር ሳያውቁ ከሐቅ ይዞራሉ።

ለተፈጥሯዊ እና ሽርዓዊ ማስረጃዎች ቦታ ያለመስጠት የብዙ ከሃዲያን ባህሪ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَكَايْنٍ مِّنْ آيَةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ﴾ [يوسف: ١٠٥]

«ከተዓምራት ስንትና ስንት ናቸው በሰማያት ውስጥ እና በምድርም ያሉ በእሷ አጠገብ እነርሱም ከእሷ (የማያስተነትኑ ሲሆኑ) ዚሪዎች ሆነው ያልፋሉ።» (ዩሱፍ: 105)

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَلَوْ أَتَبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ۚ بَلْ أَتَيْنَهُمْ بِذِكْرِهِمْ

فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُّعْرِضُونَ﴾ [المؤمنون: ٧١]

«(ይልቁንም ከብራቸው ያለበትን (ቁርዓንን) አመጣንላቸው፤ እነርሱም ከከብራቸው ዘንጊዎች ናቸው።)» (አልሙአሚኑን: 71)

አነስተኛ እውቀትን ይዞ ከሐቅ መዞር ሰዎች አንዳቸው ከአንዳቸው ያላቸውን ሐቅ እንዳይጠብቁ ምክኒያት ሊሆን አይችልም። ታዲያ የአላህን ሐቅ ላለመጠበቅ እንዴት ምክኒያት ሊሆን ይችላል?

አዕምሮ የቁርአን አንቀጾች ጋር ቆም ብሎ ካላስተነተነ ቁርአን የወረደበት ምስጥር (ዓላማ) እርሱ ባደረገው ፊጥነት ልክ ያመልጠዋል። ይህ ሰው የቁርአን ማስረጃዎቹ ግልጽ እና ታላቅ ተጽዕኖ ማሳደር የምችሉ የሚታዩ ተዓምራቶች እንኳ ቢሆኑ መጠቀም አይችልም። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَّحْفُوظًا ۖ وَهُمْ عَنْ آيَاتِنَا مُّعْرِضُونَ﴾ [الانبیاء: ٢٢]

«(ሰማይንም (ከመውደቅ) የተጠበቀ ጣራ አደረግን። እነሱም ከተዓምራቷ ዘንጊዎች ናቸው።)» (አልአኒቢያ: 32)

አንድ ሰው ሐቅ የሆኑ ዝርዝር ነገሮችን ማወቅ ትቶ ጀርባውን በመስጠቱ ከተጠያቂነት የሚያድነው መስለሎት ይሳሳታል።

አንድ ሰው ከሐቅ የምዞሪባቸው ምክኒያቶች፡ ከኩራት ሊሆን ይችላል። ወይም በመሳለቅ ወይም በዚህች ዓለም ላይ ለመዝናናት አስቦ ሊሆን ይችላል። ለዚህም ነው አንድ ችግር በደረሰበት ጊዜ ኩራቱ የምወገደው፤ መጣቀሚያውንም የሚያጣው፤ እናም ሐቁን አይቶ ወደ ሐቁ የምመለሰው።

ከፍል አምስት

ኢማን/እምነት/፡ ንግግር ነው፤ ሥራም ነው፤ በቀልብም የሚታመን ነገር ነው። እነዚህ ሦስቱም ኢማን ናቸው። መግራብ ሦስት ረከዓ ከመሆኑ ጋር አንድ ረከዓ ብጎድልበት መግራብ እንደማይባል ሁሉ ከኢማንም አንዱ ብጎድል ኢማን አይባልም።

ከእነዚህ ሦስቱ አንዱ በመጉደሉ ምክንያት ኢማን መታጣቱ የነቢያችን ሙሐመድ (ሰዐወ) የሸሪዓ ህግ ከሌሎች የተለየበት ተጨባጭ ነው። የቀልብ እምነት ሲባል ለሰዎች ጥሩን ነገር መመኘት ልባችንን ከጥላቻ ነፃ ማድረግ ለማለት አይደለም። ምክኒያቱም ይህ ፈጣሪ መኖሩን የማያምኑ ሰዎችን ጨምሮ አብዛኛው ሰው የሚስማማበት ጉዳይ ነው። ነገር ግን ለማለት የተፈለገው የቀልብ ንግግርን እና ሥራውን ነው።

የቀልብ ንግግር ማለት ከአላህ ውጪ በሐቅ የሚመለከ አምላክ የለም፤ ሙሐመድ (ሰዐወ) የአላህ መልዕክተኛ ናቸው፤ ከጌታቸው ይዘው የመጡትም ነገር ሐቅ ነው ብሎ ማመን ነው።

የቀልብ ሥራ አላህን መውደድ፣ የእርሱን ነብይ መውደድ፣ እስልምናን መውደድ፣ አላህ እና መልዕክተኛው የሚወዱትን ነገር መውደድ፣ አምልኮን ለእርሱ ብቻ ማድረግ፣ የመሳሰሉት ናቸው።

ንግግር ሲባል መልካም ተብለው በሚታወቁት ንግግሮች ላይ ብቻ አይወሰንም፡ ፡ ለምሳሌ፡- እውነት መናገር፣ ለወላጆች ለስለስ ያለን ንግግር መናገር፣ ሠላምታን መስጠት፣ መንገድ የጠፋውን መንገድ ማመላከት፣ ወዘተ። ይህንን አላህ መኖሩን የካዱ ሰዎች እና ከሐዲዎችን ጨምሮ ሁሉም ሰው ይወደዋል። ለማለት የተፈለገው ኑብዩ ሙሐመድ (ሰዐወ) የተላኩበትን ሲሆን ከእነዚህም መካከል ዋናው እና የመጀመሪያው ከአላህ ውጪ በሐቅ የሚመለከ አምላክ የለም፤ ሙሐመድም የአላህ ባሪያ እና መልዕክተኛው መሆናቸውን መመስከር ነው፤ እንደዚሁም አላህን ማጥራት እና እርሱን ማላቅ የመሳሰሉት ናቸው።

ሥራም ሲባል በሰዎች ዘንድ የታወቁ መልካም ሥራዎች ላይ ብቻ አይወሰንም። ለምሳሌ፡ - ለወላጆች መልካም ማድረግ፣ ሰዎችን የሚያስቸግሩ ነገሮችን ከመንገድ ማስወገድ፣ ድሃን ማብላት፣ የተበደለን መርዳት፣ እንግዳን ማክበር የመሳሰሉትን አይደለም፤ ምክኒያቱም ይህንን ያላመኑ ሰዎችም ይስማሙበታልና።

ሥራ ሲባል ለማለት የተፈለገው፡ ነብዩ ሙሐመድ (ሰዐወ) እንዲያደርሱት የታዘዙትን ሰላት፣ ዘካ፣ ፆም ሐጅ የመሳሰሉትን ለማለት ነው፡፡

መለኮታዊ መልዕክቶች እና የሰው ልጅ ተፈጥሮ ከሚስማሙባቸው መልካም ሥራዎች መካከል፡- መልካም ነገሮችን ለሰው ልጅ መውደድ፣ እውነት መናገር፣ ለወላጆች መልካም ማድረግ፣ ሰዎችን የሚያስቸግሩ ነገሮችን ከመነገድ ማስወገድ፣ ድሃን ማብላት፣ የመሳሰሉት ለአላህ ተብለው በተሰሩ ጊዜ ኢማንን ይጨምራሉ፡፡ የእነዚህ ሥራዎች መታጣት ግን ኢማን የለም ማለትን አይሰጥም፤ እንደዚያውም የእነሱ መኖርም ኢማን አለ አያስብልም፡፡ የእነዚህ ሥራዎች መኖር የሚያረጋግጠው የሰው ልጆች የተፈጠሩባቸው ስብእናዎች በትክክል መኖራቸውን እና አለመለወጣቸውን ነው፡፡ እንዲህ ዓይነቱ ስብእና ደግሞ ሐቅን ለመቀበል ከየትኛውም በላይ ቅርብ ነው፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿فَظَرَّتْ اللَّهُ أَلَىٰ فَطَرَ النَّاسِ عَلَيَّهَا﴾ [الروم: ٣٠]

«የአላህን ፊጥረት ያፍን አላህ ሰዎችን በእርሷ የፈጠረውን (እምነት/እስላምን) ያዟት፡፡» (አልሩም፡ 30)

ኢማን፡ ይጨምራል፤ ይቀንሳል፤ ይጠፋል፡፡ አላህን በመታዘዝ ይጨምራል፤ በወንጀል ይቀንሳል፤ ሙሉ በሙሉ መጥፋት የሚችለው ግን በክህደት ወይም በጥሪጣሬ ብቻ ነው፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا﴾ [الأنفال: ٢]

«ፍፁም አማኞች እነዚያ አላህ በተወሳ ጊዜ ልቦቻቸው የሚፈሩት በእነሱ ላይ አንቀጾቹ በተነበቡ ጊዜ ኢማን የሚጨምሩላቸው፣ በጌታቸውም ላይ ብቻ የሚመኩት ናቸው፡፡» (አል አንፋል፡ 2)

﴿وَزَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا﴾ [المائدة: ٣١]

«... እነዚያ ያመኑት እምነትን እንድንጨምሩ ...» (አልመድስር ፡ 31)

አሁንም እንዲህ ይላል፡-

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ﴾ [الفتح: ٤]

«እርሱ ያ በአማኞች ልብ ውስጥ ከእምነታቸው ጋር እምነትን እንድንጨምሩ መረጋጋትን ያወረደው ነው፡፡» (አልፈትሕ፡ 4)

ኢማን ከክህደት ቡኃላ በሚከተሉት ነገሮች ውጪ ልኖር አይችልም፡፡ እነርሱም፡

❀ በቀልብ ማመን፡ ይህም የቀልብ ንግግር ሲሆን እሱም በነብዩ (ሰዐወ) ላይ የወረደውን መልዕክት አምኖ መቀበል ነው፡፡ ሌላኛው ደግሞ የቀልብ ሥራ ነው፡፡

እሱም፡ አላህ እና መልዕክተኛውን መውደድ እንደዚሁም አላህ እና መልዕክተኛው የሚወዷቸውን ነገሮች መውደድ ናቸው፡፡

❁ በሚላሰ መናገር

❁ በአካል መስራት ናቸው፡፡

በልቡ አምኖ በሚላሰ መናገር እየቻለ ያልተናገረ ሰው አምኗል አይባልም፡፡

በልቡ አምኖ በሚላሰም ተናግሮ ነግር ግን የነብያችን ሙሐመድ ሸሪዓ መገለጫ የሆነን ነገር መስራት እየቻለ ያልሰራ ሰው አምኗል አይባልም፡፡

መናገር እና መስራት እየፈለገ ያልቻለ ሰውን አስመልክቶ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿لَا يَكْفُفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ [البقرة: ٢٨٦]

«አላህ አንድን ነፍስ ከችሎታዋ በላይ አያስገድዳትም፡፡» (አልበቀራህ፡ 286)

«አላህ አንድን ነፍስ ከሰጣት ነገር በላይ አያስገድዳትም፡፡» (አጥ-ጠላቅ፡ 7)

አንድ ሙስሊም በንግግርም ይሁን በሥራ ወይም የቀልብ እምነቶችን አስመልክቶ ኢማኑን የሚያጠፋበትን ነገር ቢሰራ ኢማኑ ሙሉ በሙሉ ይጠፋል፡፡ ምክንያቱም ኢማን የሚባሉት እነዚህ ሦስቱ (ንግግር፣ ተግባር እና የቀልብ እምነት) ናቸው፡፡ ሦስቱ ረከዓዎች መግራብ እንደሚባሉት ሁሉ አንድ ሰጋጅ ሁለቱን ረከዓዎች በትክክል ሰግዶ ከእነዚህ ሦስቱ ረከዓዎች በአንዱ ረከዓ ላይ ሰላቱን የሚያጠፋበትን ሥራ ብስራ የመግራብ ሰላቱ እንደሚጠፋበት ሁሉ የዚህ ሰው ኢማንም ይጠፋበታል፡፡ ይህ ያልነው ግን ኢማን አላህን በመታዘዝ ይጨምራል፤ ወንጀሉ ትልቅም ይሁን ትንሽ በወንጀል ይቀንሳል ካልነው ጋር አይጋጭም፡፡ የዚህ ምሳሌ፡- ሰላትን ከሚያጠፉ ነገሮች መካከል አንዱን የሰራ ሰው ሰላቱ ይበላሻል፡፡ እንደዚሁም ሰላትን የሚያጠፉ ነገር ግን ሰዋቡን የሚቀንሱ ነገሮችን የሰራ ሰው ከሰላቱ የሚያገኘው ሰዋብ ይቀንሳል እንጂ ሰላቱ አጥጠፋበትም፡፡

የሰላትን ሰዋብ ከፍ የሚያደርጉ ነገሮችን የሰራ ሰው ለምሳሌ፡ ቅራት ማስረዘም፣ ሰላት ውስጥ ለአላህ መተናነስ የመሳሰሉትን የሰራ ሰው ሰዋቡ እንደሚጨምር ሁሉ ኢማንም የዚህ ባህሪ አለው፡፡

አላህ ወይም መልዕክተኛው ኢማንን ያጠፋሉ ካሉዋቸው ነገሮች ውጪ ኢማንን የሚያጠፋ ነገር የለም፡፡ ሰላትም እንደዚያው ነው፡፡

ክፍል ስድስት

ለአላህ የላቂ ባህሪያቶች እና ስሞች አሉት። ከእርሱ በላይ ስለ እርሱ የሚያውቅ የለም። እርሱ በቁርኣን እና በመልዕክተኛው ሐዲስ ውስጥ ከራሱ ውድቅ ያደረጋቸውን ነገሮች እኛም ውድቅ እናደርጋለን። ለራሱ ያረጋገጣቸውንም ነገሮች እናረጋግጥለታለን። ባጠቃላይ ማናቸውንም ጎደሎ ባህሪያቶችን ከእርሱ ውድቅ እናደርጋለን። የትኛውንም የሙሉዕነት ባህሪን አንድ በአንድ እናረጋግጥለታለን። ይህንን ስናረጋግጥ ግን አኳኋንን ለመግለጽ ሳንሞክር፣ ከሌላ ነገር ጋር ሳናመሳሰል እና ምን እንደሚመስልም በአዕምሮአችን ለመሳል ሳንሞክር ነው።

በአንዳንድ ጎደሎ ባህሪያቶች በዝርዝር የገለጸው ሰው ካለ እኛም በዝርዝር ከእነዛ ጎደሎ ባህሪያቶች እናጠረዋለን። እርሱ ልጅን እና ሚስትን ከመያዝ ራሱን እንዳጠራው ሁሉ። አላህ (ሱው) እንዲህ ይላል፡-

﴿يَبِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَفَنُيَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

[الأنعام: ١٠١]

«... ሚስት የሌለው ሲሆን ለእርሱ ልጅ እንዴት ይኖረዋል?» (አል-አንጻም: 101)

በድጋሚ እንዲህ ይላል፡-

﴿لَمْ يَكِلْهُ وَلَمْ يُؤَلِّمْ﴾

[الإخلاص: ٣]

«አልወለደም አልተወለደምም።» (አልአኸላስ: 3)

አይሁዶች በስስት የገለጹትንም እንዲህ በማለት ከራሱ ውድቅ አድርጓል።

﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ﴾

[المائدة: ٦٤]

«አይሁዶችም የአላህ እጅ የታሰረች ናት አሉ። እጆቻቸው ይታሰሩ! ባሉትም ነገር ተረገሙ። እነርሱ እነደሚሉት ሳይሆን እጆቹ የተዘረጉ ናቸው።» (አልማዲዳህ: 64)

በቁርኣን እና በሐዲስ የተገለጸውን እንደ አመጣጡ እንቀበለዋለን። ከአላህ ስሞች እና ባህሪያቶች በቁርኣን በተገለጸው መልኩ ሳንጨምርበት እንቀበላለን። አላህ እርሱን የሚመስለው ነገር የለምና።

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ١١]

«የሚመስለው ምንም ነገር የለም፡፡ እሱም ሰሚው ተመልካቹ ነው፡፡» (አልኾራ: 11)

የአላህን ባህሪያት ከሌላ ነገር ጋር ማነፃፀር አይፈቀድም፤ ምክንያቱም ያ የሚናገረው በትክክር ቅርንጫፍ እና ግንድ ይኖረዋል፡፡ አላህ ደግሞ አንድ ሲሆን አምሳያ የለውም፡፡ ስለዚህ ከእርሱ ጋር የሚስተካከል ቅርንጫፍም ይሁን ከእርሱ በላይ ሊሆን የሚችል ግንድ (መሠረታዊ ነገር) የለም፡፡ አንድ እና የሁሉም መጠሪያ የሆነ፤ ያልወለደ፤ የማይወለድ፤ እርሱንም የሚመስል አንድም ነገር የለሌ አምላክ ነው፡፡

አዕምሮ አላህ የፈጠራት መሣሪያ ስትሆን የምትሰማውን ነገር ካየችው ነገር ጋር ታነፃፅረለች፡፡ እናም አላህ ስለ ራሱ የተናገረውን ትሰማና ከዚህ በፊት አላህን አይታው ስለማታውቅ ካየችው ነገር ጋር ይበልጥ ተቀራራቢ ሆኖ ካገኘችው ነገር ጋር ታነፃፅረዋለች፡፡ ሁሉም አዕምሮ ቀደም ብሎ ባየው ሁኔታ ያነፃፅራል፡፡ አኳኋኑንም ባየው ነገር ይቀርባል፡፡ አላህ (ሱወ) በየትኛውም አዕምሮ ውስጥ አምሳያ የለውም፡፡ ውስጣችን ላይ የሚቀፈንን መጥፎ ምስል ለማስወገድ ብለን ከስሞቹ እና ከባህሪያቶቹ አንዱንም ትርጉም አልባ አናደርግም፤ ከስሞቹ ወይም ከባህሪያቶቹ አንዱን ውድቅ ብናደርግ ውድቅ በማድረጋችን የተሳሳተ ማነፃፀር ላይ ወደቅን ማለት ነው፡፡ እንደዚያውም (ከአላህ እና ከመልዕክተኛው (ሰወ)) የተላለፈውን ትክክለኛ ዘገባም አስተባብልን ማለት ነው፡፡ ነገር ግን ማድረግ ያለብን መጥፎ ትርጉሙን ከአዕምሮአችን ማስወገድ ነው፡፡ አላህ ራሱን የሰየመበትን ስሞቹን እና ራሱን የገለጸበትን ባህሪያቶቹን እናረጋግጣለን፡፡ በዚህ ላይም እንወስናለን፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا﴾ [طه: ١١٠]

«ከበስተፊታቸው ያለውን ከበስተኋላቸውም ያለውን ሁሉ ያውቃል፡፡ በእውቀት እርሱን አያካብቡም፡፡» (ጣዖ: 110)

﴿لَا تَدْرِيكَ إِلَّا بَصَرُكَ الْبَاصِرُ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [الأنعام: ١٠٣]

«ዓይኖች አያዩትም፤ እርሱም ዓይኖችን ያያል፤ እርሱም ረቂቁ ውስጠ አዋቂው ነው፡፡» (አል አንዓም: 103)

ታላቁ አላህ ከሰማይ በላይ ዐርሹ ላይ ተደላድሏል፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ ﴿٣﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي

سَيَّةَ آيَاتِهِمْ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿[الحديد: ٣ - ٤]

«እርሱ የመጀመሪያው (ከእርሱ በፊት ምንም ያልነበረ)፣ መጨረሻውም (ከእርሱ በኋላ ምንም የማይኖር)፣ ግልጹም፣ ስውሩም ነው፤ እርሱም ሁሉንም ነገር አዋቂ ነው። እርሱ ያ ሰማትን እና ምድርን በስድስት ቀናት ውስጥ የፈጠረ እና ከዚያም ዐርሹ ላይ የተደላደለ ነው፤ ምድር ውስጥ የሚገባን እና ከእርሷም የሚወጣን ሁሉ ያውቃል፤ ከሰማይ የሚወርደውን እና ወደ እርሷም የሚያርገውን ሁሉ ያውቃል፤ እርሱም በሆናችሁበት ቦታ ሁሉ ከእናንተ ጋር ነው፤ አላህም የሚትሰሩትን ሁሉ ተመልካች ነው።» (አልሐዲድ፡ 3፡4)

በዛቱ መደላደሉን አረጋገጠ። ሁሉንም ነገር ማወቁንም እንደዚያው። ከባሮቹ ጋር አብሮ መሆኑንም ገልጿል። አዎን እርሱ በእውቀቱ፣ በሰሚነቱና በተመልካችነቱ ከእነርሱ ጋር ነው። እንዲህም ይላል፡-

﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ [الحديد: ٤]

«እርሱም በሆናችሁበት ቦታ ሁሉ ከእናንተ ጋር ነው፤...» (አልሐዲድ፡4)

እርሱ በእርዳታው እና በእገዛው ከሚወዳቸው ባሮቹ ጋር ነው። ለሙሳ እና ለሃሩን (ዐ.ሰ)፡-

﴿قَالَ لَا تَخَافَا إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى﴾ [طه: ٤٦]

«አትፍሩ እኔ ከእናንተ ጋር ነኝ እሰማለው አያለውኝም።» (ጣሃ፡ 46)

አላህ (ሱ.ወ) ሁሉን ያቀፈ ፍላጎት አለው። እርሱ ያሻው ነገር ይሆናል፤ ያላሻው ነገር ደግሞ አይሆንም። እርሱ ለራሱ ባረጋገጠው ሁኔታ እናረጋግጥለታለን። በአዕምሯቸው ላይ ተንተርሰው ጠለቅ ብለው ገብተው በመመራመር እና ሁለት የምጣረዙ ነገሮችን ለማስማማት እንደሚታትሩ ሰዎች ከተገለጸው በላይ ጠለቅ ብለን ገብተን አንመራመርም። አላህ (ሱ.ወ) እንዲህ ይላል፡

﴿قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَقَعُ مَا يُنْشَاءُ﴾ [آل عمران: ٤٠]

«... (መልአኩም) እንደዚሁ አላህ ያሻውን ነገር ይሰራል አለ።» (ሐሊ አምራ፡ 40)

﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ﴾ [البقرة: ٢٥٣]

«ነገር ግን አላህ ያሻውን ይሰራል።» (አልበቀራህ፡ 253)

﴿ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَالَ لِمَا يُرِيدُ﴾ [البروج: ١٥ - ١٦]

«የዐርሹ ባለቤት የላቀው ነው፤ ያሻውን ሁሉ ሰሪ ነው፡፡» (አልቡሩጅ፡ 15፣ 16)

ቁርኣን እና ሐዲስ ያረጋገጠውን እናረጋግጥለታለን፤ ከዚህ ውጪ ካለ ነገር ደግሞ እንታቀባለን፡፡ በቁርኣን እና በሐዲስ ባይገለጽም ከጎደሎ ባህሪያት አዕምሮ የማይቀበላቸውን ማልቀስ፣ ማዘን፣ መራብ የመሳሰሉትን ነገሮች ውድቅ እናደርጋለን፡፡

ክፍል ሰባት

ቁርአን ፊደሎቹም፣ አንቀጾቹም ሆኑ ምዕራፎቹ አላህ በተጨማሪም የተናገራቸው የአላህ ንግግሮች ናቸው። «የአላህ ቃል ትርጉም ነው ወይም ከአላህ የተተረከ ነው አንልም።» ነገር ግን አላህ በፈለገው ጊዜ ከመናገር አይወገድም እንላለን።

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا﴾ [النساء: ١٦٤]

«አላህ ሙሳን ማናገርን አናገረው።» (አልጓሳ፡ 164)

﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ﴾ [الأعراف: ١٤٣]

«ሙሳ ለቀጠራችን በመጣና ጌታውም ባነጋገረው ጊዜ» (አልአፊራ፡ 143)

🌸 ንግግሩም እርሱ እንዳለው ነው፡-

﴿وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ﴾ [الأحزاب: ٤]

«አላህም እውነትን ይናገራል።» (አልአሐዛብ፡ 4)

🌸 የአላህን ንግግር ልቦች ይሸመድዳሉ። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ﴾ [العنكبوت: ٤٩]

«ይልቁንም እርሱ (ቁርአን) በእነዚያ እውቀትን በተሰጡት ሰዎች ልቦች ውስጥ (የጠለቀ) ግልጽ የሆኑ አንቀጾች ነው።» (አልዐንከቡት፡ 49)

🌸 በጆሮም የሚሰማ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ﴾ [التوبة: ٦]

«ከሙሽሪኮችም አንዱ ጥገኝነትን ብጠይቅህ የአላህን ንግግር ይሰማ ዘንድ ጥገኝነትን ስጠው።» (አልተውባ፡ 6)

- 1 ይህ አባባል የመጣበት ምክንያት የተወሰኑ ሰዎች፣ እኛ ጋ ያለው ቁርአን የአላህ ቃል አይደለም፤ የሱ ትርጉም ነው እንጂ ይላሉ። ወይም ደግሞ ጂብሪል ከአላህ የተረከ ነው ይላሉ። ይህ መብራርያም የተጻፉት እነኚህ አባባሎች ትክክል አለ መሆናቸውን ለመግለጽ ነው።

ቁርአንን ለሰዎች የሚያደርሱት ነብዩ ቢሆኑም ይህ ቁርአን የአላህ ቃል እንዳይሆን አያደርገውም፡፡

❁ በመጻፊያ ላይም የተጻፈ ነው፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡

﴿وَكُتِبَ مَسْطُورٍ ﴿٢﴾ فِي رَقٍّ مَّنْشُورٍ﴾ [الطور: ٢ - ٣]

«በተጻፈው መጽሐፍም፤ በተዘረጋ ብራና ላይ (በተጻፈው)» (አልጡር: 2:3)

አላህ እርሱ ዘንድ በተጠበቀው ሰሌዳ ውስጥ ጠብቆታል፡፡

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿١١﴾ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ﴾ [البروج: ٢١ - ٢٢]

«ይልቁንም እርሱ የከበረ ቁርአን ነው፤ የተጠበቀ በሆነ ሰሌዳ ውስጥ ነው፡፡»

(አልቡሩጅ: 21:22)

﴿وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِّ حَكِيمٌ﴾ [الزخرف: ٤]

«እርሱም በመጽሐፎቹ እናት ውስጥ እኛ ዘንድ በእርግጥ ከፍተኛ ጥበብ የተሞላ ነው፡፡»

(አልዙቭሩፍ: 4)

❁ የተጻፈ መሆኑ የአላህ ንግግር እንዳይሆን አያደርገውም፡፡ ወረቀቱም ብዕሩም የተፈጠሩ ነገሮች ናቸው፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ كُلِّ فَطَّاسٍ﴾ [الأنعام: ٧]

«ባንተም ላይ በወረቀት የተጻፈን መጽሐፍ ባወረድን እና በእጆቻቸው በነኩት ኖሮ...» (አል ሉጎዳም: 7)

መጽሐፉንና መጻፊያውን የተለያዩ ነገሮች አድርጎ ገለጻቸው፡፡ የተፈጠሩ ብዕሮች በተፈጠሩ ቀለሞች ብጽፋትም እንኳ ቁርአን የእርሱ ንግግር መሆኑን እንዲህ ስል ያረጋግጣል፡፡

﴿وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرٍ أَكَلَهُمَّ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ﴾

﴿كَلِمَتُ اللَّهِ﴾ [لقمان: ٢٧]

«ከዛፍም በምድር ያለው ሁሉ ብእሮች ቢሆኑ ኖሮ ባህሩም ከእርሱ (ማለቅ) ቡኃላ ሰባት ባህሮች የሚጨመሩለት ሆኖ (ቀለም ሆኖ ብጻፍባቸው) የአላህ ቃላት ባላለቀች ነበር፡፡» (ሉቅማን: 27)

﴿فَلَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لَّكَلِمَتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ نُنْفِدَ كَلِمَتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا﴾ [الكهف: ١٠٩]

«ባህሩ ለጌታዬ ቃላት (መጻፊያ) ቀለሞች በሆነ ኖሮ ብጤውን ጭማሪ ብናመጣም እንኳን የጌታዬ ቃላት ከማለቁ በፊት ባህሩ ባለቀ ነበር» በላቸው። (አልካህፍ: 109)

ብእርሻች የጻፉት ሆነ ያልጻፉት ሁሉም እኩል የአላህ ንግግሮች ናቸው።

የአላህ ንግግር ፍጡር ነው ያለ ሰው በእርግጥም ከደሏ። ምክንያቱም ንግግሩ ከባህሪያቱ መካከል አንዱ ነው። አላህ (ሱወ) በፍጥረታቱ እና በንግግሩ መካከል እንዲህ በማለት ሊያይቶ ይናገራል።

﴿إِن رَّبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ بَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ [الأعراف: ٥٤]

ጌታችሁ ያ ሰማያትን እና ምድርን በስድት ቀናት ውስጥ የፈጠረ አላህ ነው። ከዚያም በዐርሹ ላይ ተደላደለ። (አላህ) ሌሊትን በቀን ፈጥኖ የሚፈልገው ሲሆን ይሸፍናል። ፀሐይንና ጨረቃንም ከዋክብትንም በትእዛዙ የተገሩ ሲሆኑ (ፈጠራቸው)። ንቁ! ማዘዝና መፍጠር የእርሱ ብቻ ነው። የዓለማት ጌታ አላህ (ከብሩ) ላቀ። (አል አፊራፍ: 54)

በፍጥረታቱ (ሰማያት፣ ምድር፣ ፀሐይ፣ ጨረቃ፣ ከዋክብት) እና በትህዛዙ (ፍጥረታቱን ባስገኘበት ትህዛዙ) መካከል ^{مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ} (በትእዛዙ የተገሩ ሲሆኑ) በማለት ሊያየ። አላህ ከንፈር፣ ሚላስ፣ ጉሮሮ፣ ላንቃን የመሳሰሉትንና እንቅስቃሴያቸውንም ጭምር በመፍጠር የቁርኣን አንባቢዎችን ድምጽ ፈጠረ። ይህ ደግሞ የሚሰማው ነገር የአላህ ቃል መሆኑን ውድቅ አያደርግም። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿أَفَنظَمُونَ أَن يُؤْمِنُوا بِالْكِتَابِ وَقَدْ كَانُوا مِنْهُمْ يُرْسِلُونَ ۚ أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُ عَنْهُمْ إِحْصَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ۚ مَآ عَقَلُوهُهُمْ يَلْعَمُونَ﴾ [البقرة: ٧٥]

«ከእነርሱ የሆኑ ጭፍሮች የአላህን ቃል የሚሰሙና ከተረዱት ቡኃላ እነርሱ እያወቁ የሚለውጡት ሲሆኑ...» (አልበቀራህ: 75)

ሌላ ሰው ቢያነበውም የሚሰማው ነገር የአላህ ቃል ነው። አንዳንድ ምሁራን እንዳሉት፡-

«الصوت صوت القاري والكلام كلام الباري».

«ድምጹ የአንባቢው ድምጽ ነው። ንግግሩ የአላህ ንግግር ነው።»

ክፍል ስምንት

ከቁርአን እና ከሐዲስ ምንጮች እንደዚሁም ከትክክለኛ አዕምሮ በመነሳት ትክክለኛው ሸሪዓ ይታወቃል። ከቁርአንና ሐዲስ ውጪ አዕምሮ ብቻውን አይጠቅምም። ያለ አዕምሮም ቁርአንና ሐዲስ አይጠቅሙም። ከሁለቱ አንዳቸው በመታጣታቸው ሐቅን የማወቅ ዕድል ይታጣል። በግልጽ ተቃርነው ከተገኙ ቁርአንና ሐዲስ ተቀዳሚ ይደረጋሉ። ምክንያቱም ቁርአንና ሐዲስ ሙሉ የሆነው ፈጣሪ እውቀት ሲሆን አዕምሮ ደግሞ ውስን የሆነው የፍጡር እውቀት ነውና። አዕምሮ እንደ ዓይን ሲሆን ቁርአንና ሐዲስ ደግሞ እንደ ብርሃን ነው። የዓይን ብርሃን ያለው ሰው በድቅድቅ ጨለማ በዓይኑ መጠቀም አይችልም። አዕምሮ ያለው ሰውም ያለመለኮታዊ ራእይ በአዕምሮው መጠቀም አይችልም። ዓይን የሚመረው በብርሃን ልክ ሲሆን አዕምሮ ደግሞ በመለኮታዊ ራእይ ልክ ይመራል። እኩለቀን ላይ በደንብ ማየት እንደሚቻለው ሁሉ መለኮታዊ ራእይ እና አዕምሮ ሙሉ ሲሆኑ ትክክለኛውን መንገድ መከተል እና አርቆ አሳብነትም የተሟላ ይሆናል። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿أَوَمَنْ كَانَ مِيتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ﴾ [الأنعام: ١٢٢]

«ሙት የነበረ እና አድነነው በሰዎች መካከል የሚራመድበትን ብርሃን ያደረግንለት ሰው ከእርሷ መውጣት የማይችል ሆኖ ጨለማዎች ውስጥ እንዳለ ሰው ብጤ ነውን?» (አልአንዳም: 122)

ምድር ላይ የሚጓዙ እንስሳት እና በራሪ አዕዋፋት ባላቸው እውቀት መሠረት አንድ ጊዜ እየተጓዙ ሌላ ጊዜ እያረፉ፣ ወገናቸውንና ሀገራቸውን ለይተው፣ ጎጆዋቸውን ሰርተው፣ ጠላታቸውን ለይተው አውቀው እንደሚሉት አዕምሮ ያለው ሰውም በዚህች ዓለም በአዕምሮው ይጠቀማል።

ነገር ግን ለየት ባለ ሁኔታ የሰው ልጅ ነብዩ (ሰዐወ) ላይ በወረደው ራእይ ካል ሆነ በቀር በአዕምሮው ብቻ ወደ ጌታው መንገድ መመራት አይችልም። ምክንያቱም ያለ መለኮታዊ ራእይ ፅልመት ውስጥ ነውና። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَائُهُمُ الظُّلُمَاتُ

يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ﴾ [البقرة: ٢٥٧]

«አላህ የነዚያ ያመኑት ረዳት ነው። ከጨለማዎች ወደ ብርሃን ያወጣቸዋል፤ እነዚያም የካዱት ወዳጆቻቸው ጣዖታት ናቸው፤ ከብርሃን ወደ ጨለማዎች ያወጧቸዋል። ...» (አልበቀራህ፡ 257)

«ያወጣቸዋል» አለ። ምክንያቱም ከእርሱ ውጪ ጨለማ ውስጥ ናቸውና። እሳት እና ብርሃን እየተባለ ዓይነቱ ብለያይም ብርሃን አንድ እንደሆነው ሁሉ ቁርአንና ሱና እየተባለ ዓይነቱ ብለያይም መለኮታዊ ራእይም አንድ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ [النساء: ٥٩]

«እናንተ ያመናችሁ ሰዎች ሆይ! አላህን ታዘዙ መልዕክተኛውንም ታዘዙ፤...» (አልጎላ፡ 59)

አንድ ሰው በአዕምሮው ብቻ ወደ አላህ መንገድ መመራት ይችላል ያለ ሰው ያለ ብርሃን ወደ ፈለገበት መንገድ በዓይኑ ብቻ መመራት ይችላል እንዳለ ሰው ነው። ሁለቱም በግልጽ የሚታወቁትን ነገር የካዱ ናቸው። የመጀመሪያው ህይወጥናት የሌለው ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ዱንያ የለውም።

አላህ መለኮታዊ ራእዩን ሁሉም ፍጥረት የሚመሩበት ብርሃን ብሎ ጠራው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿قَالِذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

[الأعراف: ١٥٧]

«እነዚያም በእርሱ ያመኑ፤ ያከበሩትም፤ የረዱትም፤ ያንንም ከእርሱ ጋር የተወረደውን ብርሃን የተከተሉ እነዚያ እነሱ የሚዲኑ ናቸው።» (አልአቦራፍ፡ 157)

እሱ ነው ነቢያትን እና ተከታዮቻቸውን (ወደ ትክክለኛው መንገድ) የሚመራው።

አላህ ያዘዘውን በመታዘዝ ከከለከለውም ነገር በመከልከል ለትዕዛዙ እናድራለን፤ የተናገረውን እውነት ብለን እንቀበላለን፤ ምክንያቱን ካወቅን እናምናለን። ባናውቅም እናምናለን እንታዘዛለን። መታወቅ የሚችሉ ነገሮች ሆነውም እንኳ ሁሉም ሰው እኩል የማያውቃቸው ነገሮች አሉ። ታዲያ የሰው አዕምሮ የማይደርስባቸው ነገሮች ሆነው እያሉ እንዴት ሁሉም ሰው ማወቅ አለበት ይባላል?

«አላህ ከወሰናቸው ነገሮች ከተረዳውት እና ከገባኝ ነገር ውጪ አልቀበልም። በአዕምሮ የማይደረስበትን ነገር አላምንበትም» ያለ ሰው ከመለኮታዊ ምንጮች አዕምሮን አስቀድሟል። ነገር ግን ልደርስበት ያልቻለው እሱ ነው እንጂ አዕምሮ ያልደረሰበትን ነገር የለም ማለት አይቻልም። ዓይን መመልከት የሚችልበት ሪቀት የተገደበ

እንደመሆኑ መጠን አዕምሮም የራሱ ጥግ አለው። ከዚያ ማለፍ አይችልም። ስለዚህ ተፈጥሮ ዓይን የደረሰበት ድረስ ብቻ ነው ከዚያ ቡኃላ ፍጥረት የምባል ነገር የለም ማለት አይቻልም። ጆሮም የመስማት ኃይሉ የተገደበ ነው። ስለዚህ ጆሮአችን ያልደረሰባቸውን ድምጾች የሉም ማለት አንችልም። ለመሳሌ፡ ጉንዳን ድምጽ አለው፤ ነገር ግን አይሰማም። እንደዚሁም በፍጥረተኛው ውስጥ ትላልቅ እና ግዙፍ ፍጥረታት፣ ከዋክብት፣ ሌሎችም የማይታዩ ፍጥረታት አሉ።

ክፍል ዘጠኝ

ህግ ማውጣት ለአላህ ብቻ የተገባ ነው። የፈለገውን ይፈቅዳል፤ የፈለገውን ይከለክላል። ይህንን የሚያደርገው በእውቀት እና በጥበብ ነው። የእርሱ ህግ ለህይማኖትም ለዚህች ዓለምም የሚበጅ ሆኖ ነው የመጣው። የእርሱ ትዕዛዝም ሆነ ክልከላው በአንድ ዘመን ወይም በአንድ ቦታ በተናጠል ለአቅመ አዳም ከደረሱ ሰዎች በፊቃዱ ቢሆን እንጂ አይነሳም።

ህይማኖትንም ሆነ የዚህችን ዓለም ህይወት አስመልክቶ ያወጣቸውን ህጎች አንለያያቸውም። እያንዳንዳቸውም ዱኒያዊና ዓይማኖታዊ ግዴታዎች ናቸው።

❁ ዓይማኖታዊ የሚባሉት፡- ሰላት፣ ጾም፣ ሐጅ፣ ዝክር፣ መስጂድ መገንባት የመሳሰሉት ናቸው።

❁ ዱኒያዊ የሚባሉት፡- ግብይት፣ ጋብቻ፣ ፍች፣ ውርስ የመሳሰሉት ናቸው።

በመካከላቸው የለየ ሰው ዓይማኖታዊ ውሳኔዎችን ለአላህ አድርጎ የዚህችን ዓለም ውሳኔ ደግሞ ለሌላ አካል አድርጓል። ስለዚህም ክዷል ይባላል፤ ምክንያቱም የትኛውም ህግ የእርሱ ብቻ ነውና። ከእርሱ ውጪ ላሌ ነገር ተገቢ ያደረገ ሰው ሱጁድን ከእርሱ ውጪ ላለ ነገር እንዳደረገ ሰው ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ [يوسف: 40]

«ፍርዱ የአላህ እንጂ የሌላ አይደለም። እርሱን እንጂ ሌላን እንዳትገዙ አዟል።»
(የሱፍ: 40)

የእስራኤል ልጆችም የካዱት በዚህ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿اتَّخَذُوا أَعْبَادَهُمْ وَرَهْبَتَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَٰهًا وَاحِدًا ۚ إِلَٰهًا لَا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [التوبة: 31]

«ከእርሱ በቀር ሌላ አምላክ የለውን አንድን አምላክ ሊገዙ እንጂ ያልታዘዙ ሲሆኑ ሊቃውንቶቻቸውንና መነኮሳታቸውን የመርየምን ልጅ አልመሲሕን ከአላህ ሌላ አማልክት አድርገው ያዙ። እርሱ እነሱ ከሚያጋሩት ሁሉ የጠራ ነው።» (አልተውባ: 31)

ሥራቸውንም ሽርክ ብሎ ጠራው። አላህ መጽሐፉን አውርዷል። ህጉንም ደንግጓል። ህጎቹ የተደነገጉበትን ሁኔታን እና ዘመን እኩል እንደሚያውቀውና እንደሚመለከተው ሁሉ የሚመጡ ነገሮችንና ያለፉ ክስተቶችንም ያውቃል። ቀደም ብሎ ያለፈ ስለሆነ ወይንም ወደፊት የሚከሰት ነገር በመሆኑ እውቀቱ አንድ የተከሰተን ነገር አስመልክቶ ጎደሎ አይሆንም። አሁን የተከሰተ በመሆኑም አይጨምርም። እርሱ ዘንድ ያለፈውም፣ የወደፊቱም፣ የአሁኑም፣ የሩቁም እውቀት እኩል ናቸው። ጥራት እና ሊቅና ተገባው!

«የአላህ ፍርድ ለወረደበት ጊዜ ብቻ የሚመጥን ነው፤ ከዚያ ውጪ ላለው ጊዜ ግን ሰዎች ከአላህ ፍርድ ጋር ባይሰማማም ይበጃል ብለው ያሰቡትን ህግ ማውጣት ይችላሉ» ያለ ሰው አባባሉ ከህደት ነው። ይህንን የሚል ሰው የሰዎች እውቀት የሚታየውን እና የማይታየን ነገር አስመልክቶ ይለያያል፤ ስለዚህ ይህንን ተከትሎ ፍርዱም ይለያያል ማለቱ ነው። ይህ ሰው አላህም እንደዚያ (እንደሰዎቹ) መስሎታል። የሰው ልጅ እርሱ ጋር በቅርብ ያለውን እውቀቱን ራሳይ ስወርድ በነበረበት ጊዜ ከነበረው አላህ ስለሩቅ እውቀት ካለው እውቀት ያስቀድማል። ይህ ደግሞ ከህደት ነው። ማጋራትም ነው። አላህ (ሱወ) የቅርቡንና የሩቁን ነገር እኩል ያውቃል። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿عَلِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [المؤمنون: ٩٢]

«የሩቁን እና የቅርቡን ሁሉ አዋቂ (በእርሱ) ከሚያጋሩትም ሁሉ ከፍ አለ።» (አልመሐመድ: 92)

የአላህ ፍርድ የአሁን ያለውና የሩቁ አንድ ናቸው።

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ [الزمر: ٤٦]

«የሰማይ እና የምድር ፈጣሪ የሩቁን እና የቅርቡን አዋቂ አላህ ሆይ! አንተ በባሮችህ መካከል የተወዛገቡበትን ጉዳይ አስመልክቶ (በሐቅ) ትፈርዳለህ በል።» (አልዙመር: 46)

ባሉትም በሌሎችም ባሮቹ መካከል ይፈርዳል።

ሊበራሊዝሞች እንደሚሉት ሀይማኖታዊ ፍርድን እና ዓለማዊ ፍርድን ለይቶ አላህን ዓይማኖታዊ ህግ አውጪ ሰውን ዓለማዊ ህግ አውጪ ያደረገ ሰው በእርግጥም ብዙ ህግ አውጪዎችን አድርጓል። ህግ ማውጣት ደግሞ የአላህ ብቻ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ﴾ [البقرة: ٨٥]

«በመጽሐፉ በከፊሉ አምናችሁ በከፊሉ ትከዳላችሁን?» (አልበቀራህ: 85)

በከፊሉ የካዴ ሰው በሁሉም ከደረጃ:: አላህ (ሱ.ወ) በሰዎች መካካል በመልዕክተኛው (ሰዐወ) ላይ በተወረደው ቁርአንና ሐዲስ እንዲወሰን አዟል:: አላህ (ሱ.ወ) እንዲህ ይላል:-

﴿وَأَن أٰحْكَمَ بَيْنَهُم مَّا أُنزِلَ ٱللَّهُ وَلَا تَتَّبِعِ ٱهْوَاءَهُمْ وَٱحْذَرَهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَآ أُنزِلَ ٱللَّهُ

إِلَيْكَ﴾ [المائدة: ٤٩]

«አላህ ባወረደው ህግ በመካከላቸው ፍረድ: ፍላጎቶቻቸውንም አትከተል አላህ ወደ አንተ ካወረደው ከከፊሉ እንዳያሳስቱህ ተጠንቀቃቸው (ማለትን አወረድን)::» (አልማአዳ: 49)

ለማለት የተፈለገው ስጩቃጩቁ እና ስካሰሱ ለማለት ነው::

«ማሳሳት/ፍትና/» የተባለው ከአላህ (ሱ.ወ) ህግ መውጣት ነው::

መለኮታዊው ራእይ በዝርዝር ያልገለጸቸውን ነገሮች ከተረጋገጠው የአላህ ውሳኔ ጋር በማይጋጭ ሁኔታ የእስላም ልቃውንቶች ማብራራት ይችላሉ::

የሰዎች ፍርድ እና ምርጫ ከአላህ ፍርድ ጋር ከተቃረነ ከአላህ ውሳኔ ተቀዳሚ አይደረግም:: የህዝብ ውሳኔ ተቀዳሚ የሚደረግ ቢሆን ኖሮ ነቢያት ከሐቅ ውጪ በሆኑ ነበር፤ ምክንያቱም ያደጉት እና የኖሩት ስህተት በሆነ ነገር ላይ በተስማሙ ህዝቦች መካከል ወይም አብዛኞቻቸው የተሳሳቱ የሆኑ ህዝቦች መካከል ነበርና::

ክፍል አስር

አላህ (ሱወ) ፍጥረታቱን ከመፍጠሩ በፊት ልካቸውን ወስኗል፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ مَقْدَرًا﴾ [الفرقان: ٢]

«እነዚህንም ሁሉ የፈጠረና በትክክልም ያዘጋጀው ነው፡፡» (አልፉርቃን: 2)

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [القمر: ٤٩]

«እኛ ሁሉን ነገር በልክ ፈጠርነው፡፡» (አልፋመር: 49)

﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا﴾ [الأحزاب: ٣٨]

«የአላህም ትዕዛዝ የተፈረደ ፍርድ ነው፡፡» (አል አስዛብ: 38)

አላህ ጥሩውንም መጥፎውንም ውሳኔ ወስኗል፡፡ ሙስሊም በዘገበት ትክክለኛ ሐዲስ የአላህ መልዕክተኛ (ሰዐዊ) እንዲህ ብለዋል፡-

«وتؤمن بالقدر خيره وشره». رواه مسلم

«(የአላህ) ውሳኔን ጥሩሁንም መጥፎውንም ታምናለህ፡፡»

አላህ የወሰነውን ውሳኔ ማወቁ የግድ ነው፤ ምክንያቱም የአንድ ነገርን ልክ መወሰን የሚችለው ስለዚያ ነገር የሚያውቅ አካል ብቻ ነው፡፡ የዚያን ነገር ዝርዝር ጉዳይ እና ምስጥር፣ በታውን፣ ወዴት መለወጥ እንደሚችል፣ ጅምሩን፣ ማብቂያውን፣ ወዘተ ከፈጠረው አካል ውጪ ማንም አያውቅም፡፡ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿لِنُعَلِّمُوا أَنَّىٰ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ [الطلاق: ١٢]

«አላህ በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ መሆኑን አላህም በነገሩ ሁሉ በእውቀት ያካበበ መሆኑን ታውቁ ዘንድ (ይህንን አሳውቃችሁ)፡፡» (አልጠላቅ: 12)

እንዲህም ይላል፡-

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [الملك: ١٤]

«የፈጠረ አምላክ እርሱ እውቀተ ረቂቁ ውስጥ አዋቂው ሲሆን (ምስጥርን ሁሉ) አያውቅምን?» (አልመልክ: 14)

የነገሮችን ልክ መወሰኑን ያልተቀበለ ሰው አዋቂነቱንም አልተቀበለም ማለት ነው። አዋቂነቱን ያልተቀበለ ሰውም የነገሮችን ልክ መወሰኑን አልተቀበለም ማለት ነው። የነገሮች ልክ እርሱ ዘንድ በመጽሐፍ ውስጥ ተጽፏል። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿مَا قَرَّبْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ﴾ [الأنعام: ٣٨]

«በመጽሐፉ ውስጥ ምንንም ነገር አልተውንም።» (አልአንጻም: 38)

﴿وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ﴾ [يس: ١٢]

«ነገሩንም ሁሉ ገላጭ መሪ በሆነ መጽሐፍ ውስጥ አጠቃለልነው።» (ያሲ 3: 12)

አፈጣጠሩ በሁለት ይከፈላል

✿ የተገራና አማራጭ ያልተሰጠው፡ ለምሳሌ፡- ፀሐይ፣ ጨረቃ፣ ከዋክብትን የመሳሰሉ

✿ አማራጭ የተሰጣቸው፡ ለምሳሌ፡- ሰው፣ ጅን፣ መላእክት የመሳሰሉት ሲሆኑ ያለምርጫቸው እንዲንቀሳቀሱ እና ወንጀል እንዲሰሩ ካስገደዳቸው ቡኃላ በወንጀሉ ምክንያት አይቀጣቸውም። እንደዚያውም ከእርሱ ጋር በሥራ እና በፍላጎት ተጋሪ ይሆኑ ዘንድ ያለችሉታ አማራጭ ብቻ አልሰጣቸውም። ነገር ግን በፍላጎቱ ስር የተገደበን ፍላጎት አደረገላቸው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ

الْعَالَمِينَ﴾ [التكوير: ٢٨ - ٢٩]

«እርሱ የዓለማት መገሰጫ እንጂ ሌላ አይደለም፤ ከእናንተ ቀጥተኛ መሆንን ለሻ ሰው (መገሰጫ ነው)። የዓለማት ጌታ አላህ ካልሻም አትሹም።» (አልተከዊር: 27-29)

አላህ ባሮችንና የሚሰሩትንም ሥራ ፈጥሯል። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿١٥﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾ [الصافات: ٩٥ - ٩٦]

«(እብራሂም) የምትጠርቡትን ትገዛላችሁን አላቸው። አላህ እናንተንም የምትሰሩትንም የፈጠረ ሲሆን» (አልሳፋት: 95:96)

አላህ ምክንያትን ፈጠረ፤ ምክንያትም እንዲትሆን አደረገ፤ በእሷ ምክንያት የተገኘውንም ነገር እንዳስገኘው ሁሉ። ይህ ፍጥረተዓለሙ በምን ሁኔታ ላይ መሆን እንዳለበትና እንዴት መጓዝ እንዳለበት አስመልክቶ የእውቀቱን ስፋትና የላቀ ጥበቡን የሚያሳይ ነው።

አዕምሮ የአላህን ውሳኔ (ቀደርን) አስመልክቶ ምስጥሩ ወይም ትክክለኛ ምንነቱ ስላልገባው ብቻ ከማመን መቆጠብ የለበትም፡፡ ከአላህ ጥበቦች መካከል አዕምሮ ችሎ የማይሸከመው ጥበብ አለ፡፡ ምክንያቱም አዕምሮ እንደ ዕቃ ሲሆን አንዳንድ ጥበቦች ደግሞ እንደ ባህር ውሃ ነው፤ ዕቃ አይችላቸውም፡፡ ልክ እንደዚሁ ዓይን በጠራራ ፀሐይ ወደ ፀሐይ ለረዥም ሰዓት ብመለከት ቃጠሎን እንጂ ምንም እንደማይጠቀመው ሁሉ አንዳንድ ጥበቦችም ወደ አዕምሮ ብደርሱ እና አዕምሮ ለብዙ ሰዓታት ብያስተነትነውም ግራ ከመጋባት ውጪ ምንም አይጠቀምም፡፡

ከፍል አስራ አንድ

ሞት ሐቅ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٧﴾ وَبَقِيَ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾ [الرحمن: ٢٦ - ٢٧]

«በእርሷ (በምድር) ላይ ያለው ሁሉ ጠፊ ነው፤ የልቅናና የልግስና ባለቤት የሆነው የጌታህ ፊት ይቀራል (አይጠፋም)።» (አልራህማን: 26፣27)

ከሞት በኋላ በሚመጡ ነገሮች፡- የቀብር ውስጥ ፈተና እና ቅጣት፤ የቀብር ውስጥ ደሎት በመሳሰሉት ማመን ከኢማን ይቆጠራል።

🌸 ሞቶ መቀስቀስ እንዳለ ማመንም ከኢማን ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَيُفْخَخُ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ﴾ [يس: ٥١]

«በቀንዱም ይነፋል፤ ወዲያው እነርሱ ከመቃብሮቻቸው ወደ ጌታቸው በፊጥነት ይገባሉ።» (ያሲ 3: 51)

ያስተባበለ ሰው ይቅርና ይህንን የሚጠራጠር ሰው እንኳ በአላህ የካዴ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ عَلَيْهِمْ فَأَسْتَكَبَرْتَمْ وَكُنتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ﴾ [إِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ

حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُستَقِينَ﴾ [الجاثية: ٢١ - ٢٢]

«እነዚያም የካዱትማ አንቀጾቹ በእናንተ ላይ ይነበቡ አልነበሩምን? ኮራችሁም። ከሃዲዎች ህዝቦችም ነበራችሁ። የአላህ ቀጠሮ እውነት ነው፤ ሰዓቲቱም በእርሷ (መምጣት) ጥርጥር የለም። በተባለ ጊዜም ሰዓቲቱ ምን እንደሆነች አናውቅም፤ መጠራጠርን የምንጠራጠር እንጂ ሌላ አይደለንም፤ እኛም አረጋጋጮች አይደለንም አላችሁ። (ይባላሉ)።» (አልጃሲድ: 31፣32)

﴿بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا﴾ [الفرقان: ١١]

«ይልቁንም በትንሳኤ አስተባበሉ። በትንሳኤ ላስተባበለ ሰው ሁሉ ነዳጅን እሳት አዘጋጅተናል።» (አልፉርቃን: 11)

❁ በሰሩት ሥራ መታሰብ እንዳለ ማመንም ከኢማን ነው።

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ﴾ [الأنبياء: ٤٧]

«በትንሳኤም ቀን ትክክለኛ ሚዛኖችን እናቆማለን። ማንኛውም ነፍስ ምንንም አትበደልም። (ሥራው) የሰናፍጭ ከብደት ያህል ቢሆንም እርሷን እናመጣታለን። ተቆጣጣሪዎችም በኛ ቢቃ» (የባሮቹን ስራ በመቆጣጠር እና በማወቅ እኔ በቂ ነኝ)። (አል አንጢያ፡ 47)

❁ ሚንዳ እና ቅጣት፣ ጀነት እና እሳት መኖራቸውንም ማመን ከኢማን ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُّوا فِي النَّارِ لَمْ يَمُفَّ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيْقٌ﴾ [هود: ١٠٦]

«እነዚያ እድለቢሶቹማ (ከሃዲዎችማ) በእሳት ውስጥ ናቸው። ለእነርሱ በእሷ ውስጥ ማናፋት እና መንስቅስቅ አላቸው።» (ሁድ፡ 106)

﴿وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فِي الْجَنَّةِ﴾ [هود: ١٠٨]

«እነዚያም እድለኞቹማ ጀነት ውስጥ ናቸው።» (ሁድ፡ 108)

ከሀዲያን የእሳት ሲሆኑ አማኞች ደግሞ የጀነት ናቸው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَآعَذِبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾ [آل عمران: ٥٦-٥٧]

«እነዚያ የካዱትንም በቅርቢቱ ዓለም እና በመጨረሻው ዓለም ብርቱ ቅጣትን እቀጣቸዋለው። ለእነርሱም ምንም ረዳቶች የሏቸውም። እነዚያም ያመኑትማ መልካም ሥራዎችንም የሰሩት ምንዳዎቻቸውን ይሞላላቸዋል። አላህም በዳዮችን አይወድም።» (አሊአምራን፡ 56፣57)

❁ የመጨረሻውን ቀን (ቂያማን) አስመልክቶ መለኮታዊ ራዕይ ያረጋገጣቸውን ነገሮች ባጠቃላይ ማመን ከኢማን ነው። ለምሳሌ፡- ስራጥ (ጀሃነም ላይ የተዘረጋ ድልድይ)፣ ሚዛን፣ ሐውድ፣ የጥሩ ስራ እና የመጥፎ ስራ መዝገቦች የመሳሰሉትን ማመን።

1 አላህ (ሱወ) ለነቢያችን (ሰወ) የሰጣቸው ትልቅ ውሃ ሲሆን ከእርሱ የጠጣ ሰው ፈጽሞ ጥማት አያገኘውም። ከውተት በላይ ነጭ ሲሆን መጠጫዎቹ እንደ ሰማይ ከዋክብት የበዙ ናቸው። የጎን ስፋቱ እንደ ወር ያስከዳል።

ክፍል አስራ ሁለት

ከጀመሩ ጋር መሆን ግዴታ ነው። መሪ በለሌበት ጀመሩ አይኖርም። አላህን ለመታዘዝ ስባል የሙስሊሞችን መሪ መታዘዝ ግድ ይላል። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾ [النساء: ٥٩]

«እናንተ ያመናችሁ ሰዎች ሆይ አላህን ታዘዙ መልዕክተኛውንም ታዘዙ። ከእናንተ የሆኑ ባለስልጣናትንም (ታዘዙ)።» (አልገላ፡ 59) ከእናንተ ማለቱ ከሙስሊሞች ለማለት ነው።

ካፈረ መሪ መሆን ትክክል አይደለም። ለእሱ ቃል መግባትም አይቻልም። እሱን መታዘዝም ለሰዎች ጥቅም ካልሆነ በቀር ለእሱ ጥቅም ስባል ግዴታ አይደለም።

መሪው እውቀት ያለው (ዓልም) ባይሆን ዓይማኖታዊ እና ዓለማዊ ጉዳዮች ፈር እንዲይዙ ስባል ዓልም ጋር መስራት አለበት። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِيَ الْأَمْرِ

مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنَيطُونَهُ مِنْهُمْ﴾ [النساء: ٨٣]

«ከጸጥታ ወይም ከፍርሃት አንዳዎች (ወሬ) በመጣላቸውም ጊዜ እርሱን ያጋንናሉ። ወደ መልዕክተኛውና ከእነርሱ ወደ ትዕዛዙ ባለቤቶች (ወደ አዋቂዎቹ) በመለሱት ኖሮ እነዚያ ከእነርሱ (ነገሩን) የሚያውባቸው ባወቁት ነበር።» (አልገላ፡ 83) ከዓልሞች ሌላ ማንም አያውቅም።

እሱ ላይ በአመጽ መውጣት አይፈቀድም። ትዕዛዙን እምቢ ማለት እና ከእርሱ ጋር መጨቃጨቅም አይፈቀድም። ግልጽ የሆኔ ከህደትን እስካልፈጸመ ድረስ በምፈጽማቸው በደሎች ላይ ትዕግስት ይደረጋል። ሙስሊም በዘገቡት ሐዲስ ውስጥ ሉምሰለማ (ረ.ዐ) ነብዩ (ሰወ) እንዲህ ማለታቸውን አስተላልፋለች፡-

«انه يستعمل عليكم أمراء فتعرفون وتتكرون فمن كره فقد برئ ومن أنكر فقد سلم ولكن من رضي وتابع. قالوا: يا رسول الله ألا نقاتلهم؟ قال: لا ما صلو». رواه مسلم

«መሪዎች በእናንተ ላይ ይሾማሉ። (ከሚሰሩት ስራ) ኸይር መሆኑን የምታውቁት አለ። ሐራም መሆኑንም የምታውቁት አለ። ሐራሙን የተቃወመ ሰው በእርግጥም (አላህ ፊት ከመጠየቅ) ነፃ ወጣ። ነገር ግን የወደደ ሰው እና የተከተለ (እሱ ወንጀለኛ ነው)።»

ቂምን ለመበቀል ሳይሆን ክፋቱን ለማስወገድ ወይም ለመቀነስ ሲባል በእውቀት እና በጥበብ ይመከራል። ሙስሊም በዘገቡት ሐዲስ ውስጥ ተሟሙ-ዳሪ (ፈ.ዐ) ነብዩ (ሰዐወ) እንዲህ ማለታቸውን አስተላልፏል፡-

أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «الدين النصيحة». قلنا لمن؟ قال: «لله، ولكتابه، ولرسوله، ولأئمة المسلمين، وعامتهم». رواه مسلم.

ነብዩ (ሰዐወ) «ዲን ማለት መልካም ማሰብ ነው»። አሉ። «ለማን?» ብለን ጠየቅናቸው። «ለአላህ፣ ለመጽሐፉ፣ ለመልዕክተኛው፣ ለሙስሊም መሪዎችና ለሁሉም ሙስሊሞች ነው» አሉ።

ነውሩን መከታተል፣ ደካማ ጎኑን ወይም እሱን ብቻ የሚመለከቱ ስህተቶችን ማጋለጥ እንደዚሁም ወንጀሎችን እና ድክመቱን ማስራጨት አይፈቀድም። እነዚህን በተመለከተ ለብቻ ይመከራል። የተከለከለን (ሐራም የሆነን) ነገር ለሰዎች ብፈቅድ እና ብያስፋፋ እና ዓልሙ ይህንን ነገር ሌላ ሰው ሳይሰማ (ለመሪው) ለብቻ ብነግረው ከስህተቱ ይመለሳል ያጠፋውንም ነገር ያስተካካላል ብሎ ካመነ ለብቻ እሱን መምከር እና መገሰጽ ግዴታ ይሆንበታል። ካልሆነ ግን ሽሪዓው እንዳይለወጥ እና ህይወጥናቱም እንዳይቀየር ስባል መሪው ለሰዎች የፈቀደው መጥፎ ስራ በሽሪዓ የተከለከለ መሆኑን ለሰዎች ግልጽ ያደርጋል። ምክንያቱም ይህን ለሰዎች ግልጽ ማድረግ የእምነቱና የእምነታቸው ሐቅ ከመሆኑም በተጨማሪ ለእነርሱ ልደረግላቸው ከሚገቡ «ነሲሐ» (መልካም ምክሮች) መካከል ግዴታ የተደረገ ነገር በመሆኑ ነው። ይህም «ለአላህ፣ ለመጽሐፉ፣ ለመልዕክተኛው፣ ለሙስሊም መሪዎችና ለሁሉም ሙስሊሞች ነው» ከተባለው ይመደባል። ይህም የህዝብ ሐቅ ተቀዳሚ ስለ ምድረግ ነው።

አዋቂ ራሱን ከሰዎች ጉዳይ እና ጥቅማቸውን ከሚያስጠብቅላቸው ነገር ገለልተኛ ማድረግ የለበትም። ከዚህች ዓለም ጥቅማ ጥቅም ፍላጎት ማጣቱ ተወዳጅ የሚሆነው እሱን ብቻ በሚመለከቱ ጥቅማ ጥቅሞች ላይ ነው። ሰዎች በዚህች ዓለም ከሚያገኙት ጥቅማ ጥቅም ፍላጎት ማጣቱ ግን ተወዳጅ ወይም የተወደሰ አይደለም። ስለዚህ በአንዲት ድርሃም¹ እንኳ ብትሆን የተበደለን ሰው ጥበቅና ይቁም (ይርዳ)። የተራበ ሰው አንድ ተምር እንኳ ቢሆን እንደበላ ይታገል። ምክንያቱም ዓልም አላፍነት አለበትና። ሰዎች ዱንያቸው ማማሩ ለዲናቸው ማማር በር ይሆናል። ነብዩ (ሰዐወ) ለካበተ ሐብት አላንበደዱም። ይህም ከመሆኑ ጋር ለበራራ እና ለሌሎች ሰዎች በጢቂት ዲናሮች (የወርቅ ሳንቲሞች) ምክንያት ይከራከሩላቸው ነበር። ይህንንም አስመልክቶ በሰዎች መካከል ቆመው ንግግር ያደርጉ ነበር።

1 የብር ሳንቲም ነው።

ከፍል አስራ ሦስት

ጅሃድ እስከ ቂያማ ድረስ ይቀጥላል። ቁርአን እስካለ ድረስ አንድም ቀን እንኳ ሳይሻር የተረጋገጠ ሆኖ ምድር ላይ ይቆያል። ሙስሊም በዘገቡት ሐዲስ ውስጥ ከጃብር (ረ.ዐ) ነብዩ (ሰዐወ) እንዲህ ማለታቸው ተዘግቧል፡-

«لا تزال طائفة من أمتي يقاتلون على الحق ظاهرين الى يوم القيامة». رواه مسلم.

«ከህዝቦቼ አንድ ቡድን እስከ መጨረሻው ቀን ድረስ የበላዮች ሆነው ሐቅ ላይ የሚታገሉ አይጠፉም።»

የተከሰተውን ችግር ከማስወገድ እና ከመመለስ ውጪ የመከላከል ጅሃድ ላይ የመሪውን ፍቃድ መጠየቅ ወይም የኒያ መስተካከል መስፈርት አይሆንም። ይህ ደግሞ ከራስ ክብር ወይም ከነፍስ ወይም ከንብረት መከላከል እንኳ ቢሆን ግዴታ ነው። ቡኻሪ እና ሙስሊምን ጨምሮ አቢዳውድ፣ ትርሚዚ፣ ነሳኢ እና እብን ማጃህ በዘገቡት ሐዲስ የአላህ መልዕክተኛ (ሰዐወ) እንዲህ ብለዋል፡-

«من قتل دون ماله فهو شهيد، ومن قتل دون أهله، أو دون دمه، أو دون دينه، فهو شهيد».

«ከንብረቱ ስከላከል የተገደለ ሰው እርሱ ሰማእት ነው። ከቤተሰቡ ወይም ከደሙ ወይም ከሃይማኖቱ ስከላከል የተገደለ ሰውም እርሱ ሰማእት ነው»።

በሰው ክብር፣ በነፍስና በንብረት ላይ ወረራ የሚፈጽምን ሰው መመለስና መከላከል ግዴታ ነው። ወራሪው ሙስሊም ቢሆንም ባይሆንም። ነሳኢ በዘገቡት ሐዲስ ውስጥ ቃቡስ ከአባታቸው እንዳስተላለፉት እንዲህ ብለዋል፡-

«አንድ ሰው ወደ ነብዩ (ሰዐወ) መጥቶ፡- አንድ ሰው ገንዘቤን (ልዘርፍ) ፈልጎ ወደ እኔ ይመጣል (ምን ማድረግ አለብኝ)? አላቸው። በአላህ ገስጸው አሉት። «ባይገስጽስ»? አለ። «በዙሪያህ ያሉ ሙስሊሞችን በእሱ ላይ እንዲያግዙህ ጠይቃቸው» አሉ። «ከሙስሊሞች አንድም ሰው በዙሪያዬ ባይኖርስ»? አለ። «አሚሩ እንድረዳክ ጠይቅ» አሉ። «አሚሩ ከእኔ ርቆ ቢሆንስ»? አለ። «ለአኸራቸው ስሉ ከተሰው ሰዎች እስክትሆን ወይም ገንዘብህን እስክታተርፍ ድረስ ለገንዘብህ ስትል ተጋደል» አሉ።

ለፍለጋ በሚደረግ ጅሃድ ላይ የአላህን ቃል ከፍ ለማድረግ መነሻ መጋደል ግዴታ ነው። ቡኻሪ እና ሙስሊም ከአቢ ሙሳ አል አሽዐሪይ እንዳስተላለፉት፡- «አንድ የገጠር

ነዋሪ የሆነ ሰው መጥቶ፡- ‘የአላህ መልዕክተኛ ሆይ! አንድ ሰው ለምርኮ ስል ይዋጋል፤ አንዱ ደግሞ ለዝና ይዋጋል፤ አንዱ ደግሞ ያለውን ሚና ለማሳየት ይዋጋል፤ ታዲያ ማን ነው በአላህ መንገድ የተዋጋው?’ (ብሎ ጠየቀ)። የአላህ መልዕክተኛም፡- «የአላህ ቃል ከፍ ያለች እንዲትሆን የተዋጋ ሰው፤ እሱ ነው በአላህ መንገድ የተዋጋ» አሉ።

በዚህ ዓይነት ጅሃድ ላይ መሪውን መታዘዝ ግዴታ ነው። በወንጀል እስካላዘዘ ድረስ የምለውን መስማት እና መታዘዝ ግድ ይላል። ቡኻሪ እና ሙስሊም ከአቡሁረይራ (ረ.ዐ) እንዲህ የምል አስተላልፈዋል፡- የአላህ መልዕክተኛ (ሰዐወ)፡- «የታዘዘኝ ሰው በእርግጥም አላህን ታዟል፤ ትዕዛዜን የጣሰ ሰው በእርግጥም የአላህን ትዕዛዝ ጥሷል፤ አሚረን የታዘዘ ሰው በእርግጥም እኔን ታዟል፤ አሚረን ያልታዘዘ ሰው በእርግጥም እኔን አልታዘዘም።» ብለዋል።

ክፍል አስራ አራት

ከነቢያት ቀጥሎ በላጭ ህዝብ የነበዩ (ሰዐወ) ሰሐቦች ናቸው። ያላቸውን ደረጃ አስመልክቶ አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمِثْلَهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْعُهُ فَفَازَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ [الفتح: ٢٩]

«መሐመድ የአላህ መልዕክተኛ ነው። እነዚያም ከእርሱ ጋር ያሉትም ከሃዲያን ላይ ብርቱዎች፣ በመካከላቸው አዛኞች ናቸው። አጎንባሾች ሰጋጆች ሆነው ታያቸዋለህ፤ ከአላህ ችግሩንና ውዴታን ይፈልጋሉ፤ ምልክታቸው ከሰግደታቸው ፈለግ ስትሆን በፊቶቻቸው ላይ ናት፤ ይህ በተውራራት ውስጥ (የተነገረው) ባህሪያቸው ነው፤ በእንጂልም ውስጥ ምሳሌያቸው ቀንዘሉን እንዳወጣ አዝመራ እና (ቀንዘሉ) እንዳበረታው እንደወፈረምና ገበሬዎቹን የሚያስደንቅ ሆኖ በአገዳዎቹ ላይ ተስተካክሎ እንደቆመ (አዝመራ) ነው፤ (ያበረታቸውና ያበዛቸው) ከሃዲዎችን በነሱ ሊያስቆጭ ነው፤ አላህም እነዚያን ያመኑትንና ከነሱ በጎዎችን የሠሩትን ምህረትንና ታላቅ ምንዳን ተስፋ አድርጎላቸዋል።» (አልፈትሐ: 29)

ነቢያት እንደሚበላለጡት ሁሉ ሰሐቦችም ይበላለጣሉ። ከነቢያት መካከል በደረጃ ዝቅ የምለው ከሰሐቦች መካከል በደረጃ ከፍ የምለውን ይበልጣል። ከሰሐቦች በደረጃ ዝቅ የምለው ሰሐቦችን ተከትለው ከመጡ ትውልዶች መካከል በደረጃ ከፍ የምለውን ይበልጣል።

ከሰሐቦች መካከል ከፍ ያለ ደረጃ ያላቸው በቅድሚያ ወደ እስላም የገቡት ናቸው። ምክኒያቱም እስላም ኃይል ሳይኖረው በፊት በነበዩ ያመኑት እስላም ኃይል ካገኘ ቡኃላ ካመኑት ይበልጣሉ። መካ በድል ከመከፈቷ በፊት ያመኑ ሰዎች ከተከፈተች ቡኃላ ካመኑት ይበልጣሉ።

አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَتْلِ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَتْلُوا﴾ [الحديد : ١٠]

«ከእናንተ ውስጥ (መካ) ከመከፈቷ በፊት (ገንዘቡን) የለገሰና የተጋደለ ሰው (መካ ከተከፈተች ቡኃላ ከተዋጋና ከለገሰ ጋር) አይስተካከልም»፡፡ (አልሐዲድ፡ 10)

ነገር ግን መካ ከተከፈተች ቡኃላ ያመኑትም የነብዩ ባልደረባ የመሆንን (የሰሐባነትን) እድል በማግኘት ቀደም ብለው ካመኑት ጋር ይህንን ደረጃ እኩል ይጋራሉ፡፡ ምክኒያቱም ከተጠቀሰው የቁርአን አንቀጽ ቀጥሎ አላህ እንደህ ብሏል፡-

﴿وَلَا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ [الحديد : ١٠]

«ለሁሉም አላህ መልካሚቱን ተስፋ ቃል ገብቶላቸዋል፡፡ አላህም በምትሰሩት ሁሉ ውስጠ አዋቂ ነው»፡፡ (አልሐዲድ፡ 10)

እንዲህም ይላል፡-

﴿وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ مِنْ الْقَائِلِينَ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ﴾ [التوبة : ١٠٠]

«ከስደተኞቹና ከረዳቶቹም ሲሆኑ የመጀመሪያዎቹ ቀዳሚዎች እነዚያም በበጎ ሥራ የተከተሏቸው አላህ ከእነርሱ ወዷል፤ እነርሱም ከርሱ ወደዋሉ»፡፡ (አልተውባ፡ 100)

ከቀዳሚዎቹ መካከል በደረጃ የሚበልጡት፡- አስሩ በጀነት የተበሰሩት ሰዎች ናቸው፡፡ ከእነሱም በላጮቹ፡- አራቱ ሽሊፋዎች ናቸው፤ ከዚያም የበድር ዘመቻ ላይ የተሳተፉ፤ ቀጥለው የአሁድ ዘመቻ ላይ የተሳተፉ፤ ቀጥለው ዛፏ ስር ቃል ከዳን የፈጸሙ ናቸው፡፡ አላህ (ሱው) እንዲህ ይላል፡-

﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا﴾ [الفتح : ١٨]

«ከሙእሚኖቹ በዛፊቱ ስር ቃል ከዳን በሚጋቡህ ጊዜ አላህ በእርግጥ ወደደ፡፡ በልበቻቸውም ውስጥ ያለውን አወቀ፡፡ በእነርሱም ላይ እርጋታን አወረደ፡፡ ቅርብ የሆነንም መክፈት መነዳቸው»፡፡ (አልፈትሕ፡ 18)

ቡሻሪ ጃብርን ጠቅሰው የአላህ መልዕክተኛ (ሰወው)፡- ዛፊቱ ስር ቃል ከዳን ለገቡ ሰዎች «ምድር ላይ ካሉ ሰዎች እናንተ በላጮች ናችሁ»፡፡ ማለታቸውን ዘግበዋል፡፡ ቁጥራቸው አንድ ሺ አራት መቶ ነበር፡፡

ሰሐቦች መለኮታዊ ራእይን የተሸከሙና ዲኑን ከነብዩ የሰሙ ሰዎች ናቸው፡፡ እነርሱን

ማነወር የእምነቱን ሰንሰለት መቀረጥ ነው፤ የነብዩን (ሰዐወ) ሱና አስመልክቶም ጥርጣሬ እንድፈጠር ማድረግ ነው። ከነብዩ (ሰዐወ) ቀጥሎ የሚታመኑት እነሱ ናቸው።

ሙስሊም በሰሊክ ኪታባቸው ከአቡ ሙሳ (ረ.ዐ) እንዲህ የምል አስተላልፈዋል፡-

«እኔ ለህዝቦቼ ታማኝ ነኝ፤ በሄድኩ ጊዜ ሰሐቦቼ ላይ (ከፈተና) የተቀጠሩት ነገር ይመጣባቸዋል፤ ሰሐቦቼ ለህዝቦቼ ታማኝ ናቸው፤ ሰሐቦቼ ሲሄዱ (ከፈተና) ለህዝቦቼ የተቀጠሩት ነገር ይመጣባቸዋል።»

ከስህተት የተጠበቁ ግን አይደሉም። ስህተታቸውን ሰበብ አድርጎ እነርሱን ማስነወር ግን አይፈቀድም። በመካከላቸው የነበረውን አለመግባባት ከመድገም (ሕያው ከማድረግ) መራቅ ያስፈልጋል። ከግጭቱ የሚወሰዱ ትምህርታዊ ነገሮችን በአክብሮትና ምክኒያታቸውን በምንቀበልላቸው መልኩ ማየት ይኖርብናል። ሰሐቦች በመካከላቸው አለመግባባት ብኖርም እንኳ ከእነሱ ቡኃላ ከመጡ ሰዎች ይበልጣሉ። ከእነሱ ውጪ ያሉ ሰዎች አንድነት ብኖራቸውም እንኳ። ምክኒያቱም አላህ ደረጃቸውን ያላቀው እርስ በርስ ባላቸው ወዳጅነት ሳይሆን ለነብዩ ጥሩ ወዳጅ በመሆናቸው ነው። በመካከላቸው የነበረው አለመግባባት ሐቅን በመፈለግ ያደረጉት ስለሆነ ብሳሳቱም ሰዋብ ያገኛሉ። ከነብዩ (ሰዐወ) ጋር መወዛገብ ወንጀል ነው። ከዚህ አላህ አጥርቷቸዋል። እንዲሁም ጥሩ ባልደረቦች ሆነው ከሌሎች ብልጫ አግኝተውበታል።

የሰሐቦችን ክብር መጉደፍ በር ስለሆነ በአንዳቸው ከተከፈተ በተቀሩት ላይም ይከፈታል። ለዚህም ነው ከእነሱ ቀጥሎ የተገኙ ትውልዶች እና ተከታዮቻቸው በሰሐቦች መካከል የተከሰተውን ግጭት አስመልክቶ ዝምታን የመረጡት።

ዑመር ብን ዑብድልዐዚዝ ስለ ዐሊይ እና ዑስማን እንዲሁም ስለ ጀመልና ሲፊን ጦርነቶች ተጠይቀው ፡- «እሷ አላህ ከእሷ እጅን የጠበቃት ደም ነች። እኔ ምላሰን እሷ ውስጥ መንከር እጠላለሁ» ብለዋል።

ከእሱ ቡኃላ የምመጣ ሰው በቂያማ ቀን የሚጠየቀው በመካከላቸው ስለተከሰተው አለመግባባት ሳይሆን ከፍ ያለ ደረጃ እንዳላቸው አረጋግጧል ወይስ አላረጋገጠም የምለውን ነው።

ክፍል አስራ አምስት

በወንጀል ምክንያት አንድንም ወደ ቅብላ ዞሮ የሚሰግድን ሰው ካፍር ነው አንልም፤ ከህደት ካልፈጸመ በቀር። ከከህደት መካከል አንዱ አላህን መሳደብ ነው።

እሱን መሳደብ ከሽርክ የከፋ ነው። ምክንያቱም ሙሽሪክ አላህን ወደ ድንጋይ ደረጃ ዝቅ አላደረገም፤ ነገር ግን ድንጋይን ነው ወደ አላህ ደረጃ ከፍ ያደረገው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١٧﴾ إِذْ سَأَوْكُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨﴾﴾ [الشعراء: ٩٧ - ٩٨]

«በአላህ እንምላለን፤ እኛ በግልጽ መሳሳት ውስጥ ነበርን፤ በዓለማት ጌታ ባስተካከልናችሁ ጊዜ»። (አልሹራሉ: 97፣98) (ይህንን የሚሉት ለጣዖቶቹ ነው)።

አላህን የተሳደበ ሰው ከድንጋይ ደረጃ በታች ዝቅ አድርጎታል።

እሱን መሳደብ ትልቅ ከህደት ነው። ከህደት እንደ ኢማን ይጨምራል፤ ይቀንሳልም። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنَّمَا السَّبِيلُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ ﴿٣٧﴾﴾ [التوبة: ٣٧]

«የአንዱን ወር ክብር ወደ ሌላው ማዘግየት በከህደት ላይ (ከህደትን) መጨመር ነው»። (አልታውባ: 37)

እንዲህም ይላል፡-

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَّنْ نُّقَبِّلَ نُوبَهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩٠﴾﴾ [آل عمران: ٩٠]

«እነዚያ ከእምነታቸው ቡኃላ የካዱ ከዚያም ከህደትን የጨመሩ ጸጸታቸው ፈጽሞ ተቀባይነት የላትም። እነዚያም የተሳሳቱ እነርሱ ናቸው»። (ሐሊ ግምራ: 90)

መቀነሱና መጨመሩ ከእሳት አያወጣውም፤ ነገር ግን ቅጣቱን ልያከብድ እና ልያቀል ይችላል። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾﴾

«እነዚያ የካዲ፣ ከአላህ መንገድ የከለከሉ ያጠፉ በነበሩት ምክንያት ቅጣትን በቅጣት ላይ ጨመርንላቸው»፡፡ (አልኒሕል፡ 88)

አላህና መልዕክተኛው ከመሰከሩለት ውጪ ለአንድም ሰው በተናጠል የጀነት ነው፤ የእሳት ነው ብለን አንመሰክርም፡፡ አማኝ ሆኖ የሞተ ሰው የጀነት መሆኑንና ከሃዲ (ካፍር) ሆኖ የሞተ ሰው የእሳት መሆኑን እንመሰክራለን፡፡

ክፍል አስራ ስድስት

ትክክለኛ ነጻነት፡ ከአላህ ውጪ ለየትኛውም አካል ባሪያ ያለመሆን ነው። ከአላህ ትዕዛዝ መውጣትን እንደ ነጻነት መቁጠር ነፍሱን ማምለክ እና ለስሜት ተገዢ መሆን ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَغَلَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غَشَاةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾ [الجاثية: ٢٣]

«ስሜቱን አምላኩ አድርጎ የያዘንና አላህም ከእውቀት ጋር ያጠመመውን፤ በመስማያውና በልቡ ላይ ያሸገበትን፤ መመልከቻው ላይም ሽፋንን ያደረገበትን ሰው አየህን?» ከአላህ ቡኃላስ ማን ያቀነዋል? አትገሰጹምን?» (አልጃሲያ፡ 23)

አንድ ሰው የፈለገውን ነገር በፈለገው ሁኔታና በፈለገው ጊዜ መናገር እና መስራት ይችላል ያለ ሰው ለስሜቱና ለሰይጣን ባሪያ መሆኑን እያረጋገጠ ነው። ሰው ባሪያ ሆኖ ነው የተፈጠረው፤ ስለዚህ አላህን ካላመለከ ከእሱ ውጪ ላሌ ነገር ባሪያ መሆኑ አይቀርም።

ምድር ላይ አንድ ሰው ብቻ ብኖር አላህ የተለያዩ ሽርዓዊ ቅጣቶችን አይወስንበትም ነበር። ለምሳሌ፡- ሰውን በመግደሉ ምክኒያት መግደልን፤ ሰውን በዝሙት ብሳደብ (መገረፍን)፤ በዝሙት ወንጀል መቀጣትን፤ የማትፈቀድለትን ሴት ከማየት ዓይኑን ሰበር ማድረግን እና ውርስ የመሳሰሉት አይወስኑበትም ነበር።

ዝሙት መስራት እና ወለድ መብላትን ጨምሮ ሌሎችንም ወንጀሎች አይከለከልም ነበር። እነዚህ ነገሮች ግዴታ የተደረጉበትና ከወንጀልም የተከለከለው የእሱ ዓይነት ሰዎች ከእርሱ ጋር ስላሉ ነው። ከእርሱ ውጪ ያሉት በቁጥር ስጩምና ህይወትም ይበልጥ ስርዓት እንዲትይዝና መስማማት እንዲፈጠር ይደረጋል። ጨረቃ ብቻዋን ብትሆን ኖሮ አሁን ባለችበት ሁኔታ እንዲትጓዝ አይደረግም ነበር። አላህ ይህን ያደረገው ከፀሐይ፣ ከመሬት፣ ከከዋክብት፣... ጋር እንዲትስማማ ነው። ፕላኔቶች በጨመሩ ቁጥር ሥርዓቱም ይጨምራል። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارُ يَطْلُبُهُ حَيْنًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِ رَبِّهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ بَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ [الأعراف: ٥٤]

(አላህ) ሌሊትን በቀን ፈጥኖ የሚፈልገው ሲሆን ይሸፍናል። ፀሐይንና ጨረቃንም ከዋክብትንም በትዕዛዙ የተገኙ ሲሆኑ (ፈጠራቸው)። ንቁ! ማዘዝ እና መፍጠር የእርሱ ብቻ ነው። የዓለማት ጌታ አላህ (ክብሩ) ላቀ። (አል አዕራፍ፡ 54)

﴿لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا آيِلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ﴾ [يس: ٤٠]
«ጸሐይ ጨረቃን ልትደርስበት አይገባትም። ሌሊትም ቀንን (ያለጊዜው) ቀዳሚ አይሆንም። ሁሉም በመዞሪያቸው ውስጥ ይዋኛሉ።» (ያሲን፡ 40)

የእስላም ህጎች ዓይማኖትንና ዓለማዊ ኑሮን ስርዓት ለማስያዝ ነው። ከአላህ ህግጋት መውጣት አቸላለው ያለ ሰው የአላህን ቅጣት ለራሱ ተገቢው ያደርጋል።

ወደ እስላም መግባት ግድ ነው። ከእስላም መውጣት ደግሞ ወደ ኋላ መመለስ ነው። አላህ (ሱው) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَنْ يَزِدْكُمْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ [البقرة: ٢١٧]
«ከእናንተም ውስጥ ከሀይማኖቱ የሚመለስና እርሱም ከሃዲ ሆኖ የሚሞት ሰው እነዚያ (መልካም) ሥራቸው በቅርቢቱም በመጨርሻይቱም ሀገር ተበላሽቶ። እነዚያም የእሳት ጓዶች ናቸው። እነርሱ በእሷ ውስጥ ዘውታሪዎች ናቸው።» (አልበቀራህ፡ 217)

ለአላህ ባሪያ መሆን የፍጡር እና የፍጥረዓለሙ ድካ ነው። ከዚህ መውጣት ይቻላል ያለ ሰው በዚህ ጉዳይ አላመነም ማለት ነው። ይህ ሰው እንደ ሀገር ወይም እንደ ህግ ከተፈጥሮ ሥርዓት መውጣት ይቻላል ብሎ አያምንም፤ ነገር ግን ከአላህ ባሪያነት ስር ግን መውጣት ይቻላል ይላል። ይህ ሰው በተዘዋዋሪ ፊጡር የተፈጠረበትን ዓላማ ማወቅ ያለመቻሉን ወይም አዕምሮ እንደለሌው እየመሰከረ ነው።

አላህ (ሱው) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]
«ጋኔንና ሰውንም ልገዙኝ እንጂ ለሌላ አልፈጠርኳቸውም።» (ዛሪያት፡ 56)

በዚህች ዓለም ላይ ጋኔንና ሰውን እሱን እንዲያመልኩት ያስገኘው ጌታ በመጨረሻው ዓለም ለህሳብ፣ ለሰዋብና ለቂጣት ያስገኛቸዋል።

ዱንያችንን አክራሾችንን አላህ ያሳምርልን!

የአላህ ሰላምና እዝነት በነብዩ፣ በቤተሰባቸውና በተከታዮቻቸው ላይ ይሁን!

IslamHouse.com

IslamHouseAM/

Bengali.IslamHouse

islamhouse.com/am/

channel/UC0T_q-4JkqIMTfmxa1L3kTw

For more details visit
www.GuideToIslam.com

contact us :Books@guidetoislam.com

Guidetolislam.org

Guidetoislam1

Guidetoislam

www.Guidetoislam.com

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

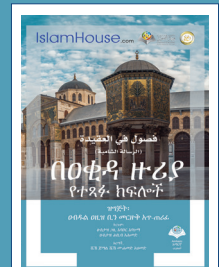
هاتف: +٩٦٦١١٤٤٥٤٩٠٠ فاكس: +٩٦٦١١٤٩٧٠١٢٦ ص ب: ٢٩٤٦٥ الرياض: ١١٤٥٧

ISLAMIC PROPAGATION OFFICE IN RABWAH

P.O.BOX 29465 RIYADH 11457 TEL: +966 11 4454900 FAX: +966 11 4970126

በዐቂዳ ዙሪያ የተጻፉ ክፍሎች

ዐቂደህ በኢስላም ውስጥ ከፍተኛ ቦታ ያለው ጉዳይ ነው ይህ መጽሃፍ ስለ ዐቂደህ መሰረታዊ ችምህርት በውስጡ ይዘዋል አንብበው ዕውቀት እንድቀስሙ ተስፋ እናደርጋለን።

IslamHouse.com

مركز الأصول
OsoulCenter
www.osoulcenter.com

